Genoveva de Brabant

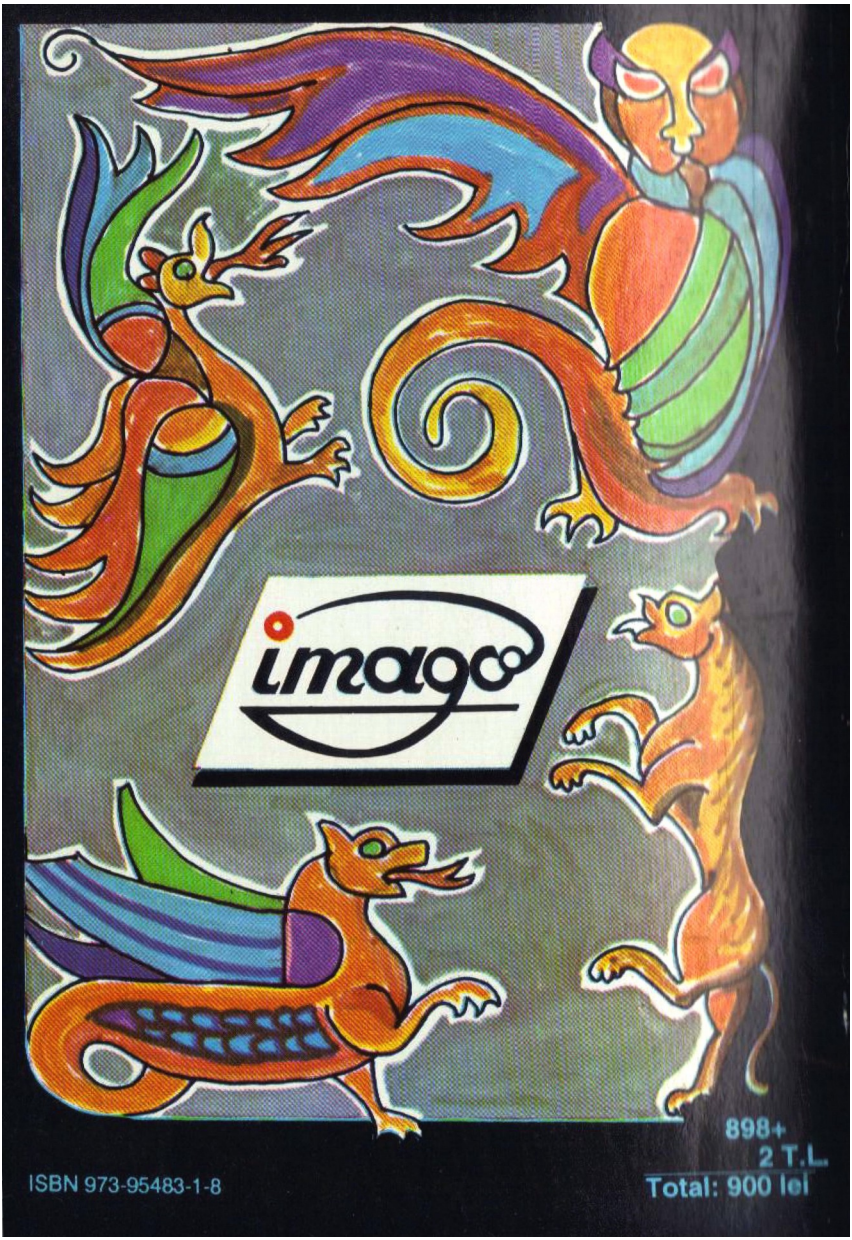

ISBN 973-95483-1-8

898+
2 T.L.
Total: 900 lei

Nicolae Batzaria

Genoveva de Brabant
adaptată şi povestită de Moş Nae (N. Batzaria)

Editura Imago, Sibiu, 1994

1. Genoveva şi contele Siegfried

Faptele ce vom povesti aici s-au petrecut demult, foarte demult. Sunt din vremea când religia creştină izbutise să câştige peste tot biruinţa asupra religiei păgâne şi îmblânzise moravurile locuitorilor, care erau aşa de războinici. Oamenii începuseră să lucreze pământul, lăsat până atunci mal mult în paragină. În locul pădurilor, care mai înainte acopereau o mare parte din pământ, răsăriseră grădini frumoase şi ogoare cu o recoltă bogată. Lucrarea îngrijită a pământului dădea ţării întregi o înfăţişare cu totul nouă.

În această vreme atât de îndepărtată de noi trăia în Ţările-de-Jos un oarecare duce de Brabant. Însuşirile sale alese făcuseră să fie admirat şi să-i meargă faima în toată ţara. Era iubit de toată lumea şi ţinut în cinste mare din pricina firii sale evlavioase şi a sufletului său milostiv şi iubitor de dreptate. Soţia sa, care era înzestrată cu însuşiri tot atât de alese, făcea cu el un trup şi un suflet, iar Genoveva, fiica lor unică şi care le era atât de dragă, primea de la dânşii creşterea cea mai bună cu putinţă.

Încă din vârsta cea mai fragedă, Genoveva se deosebea prin o inteligenţă ascuţită. Părinţii ei vedeau cum an de an se dezvoltă şi se întăresc într-însa însuşiri cât se poate de preţioase. Era evlavioasă, blinda, bună, modestă şi muncitoare. Aşezată la picioarele mamei sale, care, potrivit obiceiurilor de atunci, torcea lină, învârtea şi ea fusul cu o dibăcie uimitoare. Întrebările ei atât de

la locul lor, răspunsurile ci atât de drepte şi nimerite puneau în mirare pe mama sa, ducesa, care simţea o deosebită plăcere să-i dea poveţe şi învăţături de folos, tot stând de vorbă şi muncind cu dânsa.

Însoţind pe părinţii ei, Genoveva mergea regulat la biserică. Aici, între tatăl şi mama sa, îngenunchea înaintea Sfântului Altar. Îmbrăcată într-o rochiţă albă, cu părul care-i cădea pe umeri în bogate bucle aurii, părea că este un înger, mai ales când îşi înălţa spre cer frumoşii ochi albaştri.

Însă era un adevărat înger păzitor şi mângâietor, când cerceta colibele oamenilor săraci sau când stătea la căpătâiul bolnavilor. Copiilor de oameni nevoiaşi le dădea îmbrăcăminte, lucrată de ea însăşi. Altor săraci le dăruia banii ce primea din partea tatălui ei, ca să-şi cumpere orice i-ar fi plăcut. În revărsatul zorilor sau după ce începeau să se lase umbrele serii o vedeai strecurându-se în colibele şi bordeiele unde era vreun bolnav, căruia îi aducea într-un coşuleţ mâncări bune şi foarte gustoase, de care se lipsise ea însăşi.

Aşa au trecut pentru Genoveva cei dintâi ani şi toţi anii copilăriei. Toate mamele o dădeau copiilor ca pildă vrednică de imitat.

Şi iată că un tânăr cavaler, contele Siegfried, cavaler pe cât de chipeş la înfăţişare, pe atât de viteaz şi, în acelaşi timp, om cu sufletul nobil, scăpase într-o luptă viaţa ducelui de Brabant, tatăl Genovevei. Atunci ducele, pe lângă recunoştinţă, prinsese pentru dânsul o dragoste de părinte, îl pofti la sfârşitul războiului să-l însoţească la

castel. Aici, contele Siegfried avu prilejul să cunoască pe Genoveva, prinse drag de ea şi o ceru în căsătorie. Părinţii Genovevei au primit această cerere cu bucurie şi în curând s-a făcut nunta la castelul ducelui.

După nuntă, tinerii căsătoriţi plecară la castelul contelui Siegfried. În ziua plecării, plângea familia şi plângeau toţi locuitorii ţinutului. Şi Genoveva, cu toate că-şi iubea soţul, simţi o durere adâncă în suflet, când sosi clipa să se despartă de părinţii ei.

Îmbrăţişând-o, tatăl ei, ducele, îi zise printre lacrimi:

— Mergi cu bine, copila mea! Mama ta şi eu am îmbătrânit, aşa că nu ştim dacă ne vom învrednici de fericirea de a te mai vedea, însă Dumnezeu va fi peste tot cu tine. Iubeşte-l, pleacă-te voii Lui, şi păstrează-ţi tare nădejdea în El. În chipul acesta, nu vom fi îngrijoraţi de soarta ta şi vom putea muri cu sufletul liniştit şi împăcat.

La rândul ei, mama sa o strânse în braţele care îi tremurau. Câteva clipe n-a putut să vorbească, deoarece lacrimile şi sughiţurile îi înăbuşeau glasul.

— Genoveva, îi zise ea în sfârşit, să auzim de bine. Să auzim de bine, copila mea mult iubită! Dumnezeu să te însoţească şi să te ia sub sfânta-i ocrotire! Nu ştiu ce îţi este scris de soartă; simt numai că inima îmi este plină de presimţiri triste. Pentru tatăl tău şi pentru mine, tu ai fost totdeauna mângâierea noastră, cea mai mare bucurie a noastră pe pământ. Fii şi de acum încolo tot aşa de bună şi virtuoasă şi să nu faci nimic de

care ai putea roşi înaintea lui Dumnezeu şi înaintea mea. Aşa sunt sigură că te voi vedea din nou în rai, dacă nu-mi va fi dat să te mai văd pe pământ.

Părinţii Genovevei se întoarseră după aceea spre contele Siegfried şi-i ziseră:

— Scumpul nostru fiu! Primeşte din mâinile noastre pe soţia ta; ea este bunul nostru cel mai preţios. Iubeşte-o mereu şi ţine pe lângă ea locul părinţilor ei, pe care îi părăseşte.

Tocmai atunci veni şi episcopul Hidolf, care cununase pe tinerii căsătoriţi. Episcopul Hidolf era un bătrân al cărui păr alb ca zăpada te făcea să-l respecţi, dar a cărui figură era încă destul de tânără. Ridică mâinile spre cer şi binecuvântă tânăra pereche.

— Nu plânge, prinţesă, zise el după aceea Genovevei, Dumnezeu îţi păstrează o fericire mare, dar nu o fericire aşa cum şi-o închipuie fiecare aici. Va veni totuşi ziua când vei mulţumi lui Dumnezeu cu lacrimi de bucurie. Fie el cu voi amândoi!

La aceste cuvinte rostite cu glas impunător, în inimile tuturor celor de faţă s-a strecurat o presimţire tainică în ce priveşte soarta viitoare a Genovevei, o soartă, precum vom vedea, extraordinară. Sentimentul lor de durere se schimbă într-un sentiment de reculegere adâncă.

După toate acestea, contele Siegfried ajută Genovevei, care era palidă, tremura toată şi abia putea să se ţină pe picioare, să se urce pe un armăsar de o neîntrecută frumuseţe. Se săltă apoi şi el în şaua armăsarului său şi amândoi ieşiră din

curtea castelului şi se îndepărtară urmaţi de un alai strălucitor de cavaleri.

Siegfriedsburg: aşa se numea castelul la care Genoveva a fost dusă de soţul ei: Siegfriedsburg este un cuvânt german şi înseamnă „castelul lui Siegfried”. Deci se numea aşa duu» numele contelui Siegfried, soţul Genovevei.

Castelul Siegfried era zidit pe nişte stânci înalte între râurile Mosela şi Rin. Stăpânea deci tot ţinutul dimprejur, iar de acolo aveai o vedere cu adevărat fermecătoare.

Înduioşat, Siegfried promisese să se poarte întocmai, apoi îngenunche cu Genoveva şi amândoi primiră binecuvântarea părintească.

Când Genoveva intră în castel, toţi locuitorii din partea locului, îmbrăcaţi în haine de sărbătoare, se strânseră să o primească. Poarta castelului era împodobită cu ramuri verzi de brad, iar drumul era aşternut cu frunze şi flori. Ochii tuturor erau îndreptaţi spre tânăra mireasă; fiecare dorea, să o vadă, iar la vederea ei rămaseră cu toţii în mirare şi admiraţie.

Pe trăsăturile feţei Genovevei se citea o nevinovăţie desăvârşită, o mare curăţenie sufletească şi o bunătate îngerească. Frumuseţea ei avea ceva ceresc. Descălecă şi salută pe toată lumea cu o drăgălăşenie şi cu o blândeţe pline de graţii Persoanelor în vârstă le vorbi cu respect, pe mame le întrebă frumos despre vârsta şi numele copiilor lor şi făcu la toţi câte un dar bogat.

Cu toţii erau încântaţi şi străbătuţi de recunoştinţă şi devotament, însă, când Genoveva

le dete vestea că, în anul acesta oştenii şi oamenii de serviciu vor primi plata îndoită, că birurile pe care vasalii, adică supuşii contelui Siegfried trebuie să le plătească vor fi iertate şi că săracilor şi nevoiaşilor li se va da lemne şi grâu fără parale, entuziasmul locuitorilor atinse culmea şi din toate piepturile izbucniră strigăte de bucurie.

„Fericit stăpânul nostru, contele, care are o astfel de soţie! Fericită ţara care are stăpâni aşa de buni!" Aşa strigau oamenii plini de recunoştinţă şi bucurie. Şi n-a fost măcar unul care să nu dorească tinerilor căsătoriţi toate fericirile. S-au văzut chiar lacrimi de înduioşare izvorând din ochii unor războinici bătrâni, oameni care nu plânseseră niciodată până atunci.

Contele Siegfried şi Genoveva trăiau fericiţi şi în bună înţelegere desăvârşită, însă această fericire n-a ţinut mult.

În adevăr, într-o seară, şedeau amândoi la lumina făcliilor. Genoveva torcea cântând, iar Siegfried o însoţea din lăută. Dintr-odată auzi glasul războinic al trâmbiţelor.

— E război! E război! strigă scutierul contelui intrând în sală. Maurii din Spania au năvălit pe neaşteptate în Franţa şi au început să măcelărească şi să ardă totul în drumul lor. Jos în curte sunt doi cavaleri, care au adus poruncile regelui. Dacă este cu putinţă, trebuie să plecăm chiar în noaptea; aceasta, pentru ca să sosim cât mai repede la locul unde este strânsă oştirea.

La auzul acestor veşti, contele Siegfried se grăbi să meargă în curte, să ureze bun venit celor doi cavaleri şi să-i poftească în sala de musafiri.

La rândul ei, Genoveva, care, de mâhnire, era mai mult moartă decât vie, merse să îngrijească de mâncare pentru oaspeţi, deoarece în vremea aceea doamnele cele mai mari şi mai nobile duceau toată grija gospodăriei şi munceau ca orişicare gospodină, fără să-şi închipuie măcar că, purtându-se în felul acesta, îşi ştirbesc întru ceva demnitatea.

Şi contele Siegfried îşi făcu pregătirile de plecare la război. Trimise peste tot oameni ca să cheme supuşii săi; după aceea, luă măsurile trebuincioase pentru ca buna ordine să domnească în timpul cât va lipsi de acasă. Toţi cavalerii din vecinătate se strânseră în jurul lui şi paşii acestor mulţimi de războinici înarmaţi din cap până-n picioare răsunară sub bolţile înalte ale castelului.

Genoveva nu se culcă în noaptea aceea, ci numai munci pregătind totul pentru plecarea soţului ei. În zori de zi, cavalerii se strânseră în sala cea mare. În mijlocul lor era viteazul Siegfried, înarmat şi gata de luptă. Penele mari şi frumoase din vârful coifului său strălucitor îl deosebeau de tovarăşii săi de drum. Aceştia îl aşteptau doar pe dânsul ca să pornească la drum.

Atunci, în sală intră Genoveva, care, potrivit obiceiurilor vremii, dete soţului ei paloşul său de temut şi lancea sa.

— Întrebuinţează, îi zise ea, aceste arme în slujba lui Dumnezeu şi a patriei; cu ele să aperi pe cei slabi şi nevinovaţi şi să pedepseşti pe cei ce săvârşesc crime şi alte fărădelegi.

Spunând aceasta, căzu în braţele lui Siegfried:

la faţă se făcuse mai galbenă decât ceara.

— Mult iubitul meu Siegfried, zise ea, dacă s-ar intimul» ca ochii mei să nu te mai vadă!... şi un potop de lacrimi îi udă obrajii palizi.

— Fă-ţi curaj, scumpa mea Genoveva, răspunse Siegfried, care, de asemenea, era adânc înduioşat. Nimeni nu-mi poate face rău, cât timp Dumnezeu mă ocroteşte. Cine se teme de Dumnezeu, n-are de ce să se mai teamă. De aceea, nu plânge, nu te amari şi fii liniştită despre soarta mea. Credinciosului meu intendent i-am încredinţat grija de persoana ta şi de pământurile mele. El se bucură de încrederea mea; va ştii să câştige şi încrederea ta. Şi acum, rămâi cu bine, scumpa mea Genoveva! Dumnezeu să te aibă în paza Sa! Gândeşte-te la mine, care te voi iubi totdeauna şi nu mă uita în rugăciunile tale!

2. Genoveva învinuită pe nedrept şi închisă în temniţă

Genoveva însoţi pe Siegfried până la poarta castelului. Mulţi mea cavalerilor venea după dânşii. Sunetul trâmbiţelor războinice vesti plecarea contelui şi săbiile străluciră în primele raze ale soarelui. Siegfried îmbrăţişa încă o dată pe Genoveva, apoi, vrând să-şi ascundă lacrimile ce-i curgeau, se săltă repede în şea şi se îndepărtă în goana calului. Toţi ceilalţi cavaleri îl urmară cu iuţeala fulgerului, iar podurile de lemn de peste şanţurile castelului tremurară sub copitele cailor.

Despărţindu-se de Siegfried, Genoveva merse şi se sui în turla cea mai înaltă a castelului şi stătu acolo până ce putu urmări cu privirile pe cavalerii care se îndepărtau. După aceea, se închise în camera sa, ca să plângă în toată voia şi libertatea. De mâhnire şi durere, nu putu mânca nimic în ziua aceea.

Din ziua plecării lui Siegfried, Genoveva trăi foarte retrasă. Abia începeau să mijească zorile, că o vedeai lucrând lângă fereastra camerei sale. Lacrimile îi curgeau în tăcere şi stropeau broderia la care lucra, cu gândul la cel plecat. Însă, îndată ce auzeau sunetul argintiu al clopotului de la bisericuţa castelului, se grăbea să meargă la bisericuţă şi să se roage lui Dumnezeu pentru sănătatea şi viaţa lui Siegfried.

Deseori, strângea la dânsa pe fetele din sat şi le învăţa să coasă, să toarcă, spunându-le în acelaşi timp poveşti frumoase. Era ca o mamă bună pentru bolnavi şi pentru oamenii săraci,

cărora se obişnuise să le ducă de grijă încă din tinereţea ei cea mai fragedă. Oamenii nevoiaşi găseau la dânsa de lucru şi o plată bună; bolnavii, pe care îi vizita la colibele şi bordeiele lor, se lăsau înduplecaţi de felul ei de a vorbi să înghită medicamentele cele mai puţin plăcute la gust. Seara, torcea în mijlocul servitoarelor sale, iar noaptea, când razele lunii pătrundeau în camera ei, cânta vreun cântec religios, însoţindu-se din lăută. Ţinea mai cu seamă la buna rânduială, la moravuri cât mai curate şi la purtări cât mai cinstite. Niciunul din oamenii care erau în slujba ei nu s-ar fi încumetat să facă vreo faptă necinstită.

Să vorbim acum despre omul de încredere al lui Siegfried, despre intendentul în grija căruia Siegfried lăsase paza Genovevei şi gospodărirea averii.

Acest intendent se numea Golo. Era un bărbat chipeş la înfăţişare, ascuţit la inteligenţă şi cu apucături de linguşitor, însă n-avea pic de conştiinţă şi frică de Dumnezeu. Îi păsa puţin dacă faptele sale sunt ori nu sunt drepte şi cinstite. Tot ce-l interesa era ca de pe urma lor să se aleagă cu vreun câştig sau cu o plăcere.

Şi aşa, îndată după plecarea lui Siegfried, Golo începu să-şi ia aere de stăpân şi să se îmbrace mai luxos decât Siegfried însuşi. Se porni să cheltuiască şi să risipească fără milă averea ce-i încredinţase Siegfried. Nu era zi de la Dumnezeu în care să nu dea ospeţe şi tot felul de serbări costisitoare. Cât despre a fi bun şi milostiv cu oamenii săraci şi nevoiaşi, de aşa ceva nu putea fi

nici vorbă. De asemenea, cu vechii şi credincioşii servitori ai contelui se purta cu asprime şi îngâmfare. Dar să vedem care a fost purtarea lui faţă de Genoveva.

În cele dintâi zile după plecarea lui Siegfried, se purtase cu dânsa cu tot respectul şi fusese foarte băgător de seamă să-i îndeplinească tot ce credea că-i poate fi ei pe plac. Genoveva căuta să aibă de-a face cât mai puţin cu dânsul şi să-i arate prin felul demn de a se purta că, între ea, stăpână, şi el, slujbaş plătit cu leafă, este o deosebire şi trebuie păstrată o depărtare. Nu intra în vorbă cu el decât atunci când avea să-i ceară vreun serviciu sau să-i amintească ce datorie avea de împlinit.

Dintru început, Golo se arată ascultător şi îşi ascundea cât putea mai bine gândurile mişeleşti ce-l frământau. Nu după mult, însă, avu îndrăzneala şi neruşinarea să propună Genovevei ceva ce era în culmea mişeliei şi, prin urmare, ce nu era chip să fie primit de o femeie aşa de cinstită ca dânsa, li propuse anume să-l ia pe dânsul de bărbat, deci să se despartă de contele Siegfried.

— Nu se ştie, îi zicea mişelul Golo, când se va întoarce Siegfried şi dacă se va mai întoarce vreodată. Se prea poate să-şi găsească moartea pe câmpul de luptă sau să capete ceva răni de pe urma cărora să rămână olog şi neputincios pentru toată viaţa. Aşadar, de ce să-ţi prăpădeşti tinereţele aşteptându-l şi de ce să nu te măriţi cu mine, care, dacă ar fi ca Siegfried să scape din război cu viaţă, voi avea grijă să-i fac de petrecanie?

Iată ce propuneri mârşave făcu Genovevei intendentul Golo. Este de prisos să spunem că Genoveva le-a respins cu tot dispreţul şi cu toată scârba. Atunci, acest monstru, care avea numai chip de om, dar inimă de fiară, hotărî să se răzbune şi să o prăpădească.

Însă Genoveva nu stătu, cum se spune, cu braţele încrucişate, ci scrise numaidecât soţului ei, povestindu-i ticăloşia încercată de Golo şi rugându-l să-l dea afară din slujbă şi să-l îndepărteze de la castel.

Trebuie să mai spunem: că la castel rămăsese încă unul din oamenii de încredere ai contelui Siegfried. Se numea Dracon şi, spre deosebire de Golo, era un om cu adevărat cinstit şi foarte credincios şi devotat stăpânilor să-i intre altele, se împotrivea din răsputeri la planurile păcătoase ce-şi făcuse Golo.

Lui Dracon îi încredinţase Genoveva scrisoarea ce făcuse pentru Siegfried, însă, din nenorocire, vicleanul Golo prinse de veste.

Şi aşa, tocmai în clipa în care Genoveva dădea lui Dracon scrisoarea, Golo intră pe neaşteptate în cameră şi, scoţând de sub haină un pumnal ascuţit, îl împlântă în inima lui Dracon care se prăbuşi mort. În acelaşi timp, Golo începu să strige şi să urle într-un chip îngrozitor.

La aceste strigăte şi urlete, oştenii de pază şi oamenii de serviciu de la castel veniră alergând şi cuprinşi de mare spaimă. Dar ce le-a fost dat să vadă?

Genoveva, încremenită de groază, căzuse într-un fotoliu: Dracon, întins la picioarele ei, înota

într-o baltă de sânge. Însă Golo, văzând pe cei ce veniseră, începu să aducă în gura mare Genovevei învinuiri aşa de mincinoase şi mai cu seamă aşa de ruşinoase, încât toţi câţi auzeau se înroşiseră până în albul ochilor. Iar pentru a-şi duce la capăt răzbunarea, cu un servitor al său de încredere trimise îndată contelui Siegfried o scrisoare în care spunea despre Genoveva că n-avusese o purtare de femeie cinstită, ea, cea mai nobilă şi cea mai virtuoasă dintre femeile din vremea aceea.

Şi nu se mulţumi cu atât, ci avu îndrăzneala de neînchipuit să închidă pe Genoveva în turla cea mai întunecoasă şi mai groaznică din castel.

Mişelul Golo cunoştea bine caracterul lui Siegfried, care, cu toate că avea atâtea însuşiri alese, era, însă, din păcate, mânios, gelos şi lesne încrezător, Golo a ştiut deci să se folosească cu dibăcie de aceste slăbiciuni ale stăpânului său, aşa că hrănea nădejdea că Siegfried, năpădit de mânie şi fără să stea să judece, ar fi mers până acolo încât să dea ordin ca soţia sa Genoveva să fie pedepsită cu moartea.

Turnul, în care, de obicei, erau închişi criminalii, se numea „Turnul păcătoşilor”. O groază tainică şi un simţământ de adâncă milă cuprindeau pe Genoveva ori decât e ori i se întâmpla să treacă pe la acest turn. Tocmai aici o închisese Golo şi pe dânsa.

Un mormânt nu este mai rece, nici mai groaznic de cum era această temniţă. Pereţii erau de un cenuşiu ce butea în negru şi atât de igrasioşi, încât apa curgea din mai multe locuri.

Niciodată nu pătrundea până acolo lumina binefăcătoare a soarelui şi nici razele cu lumină blinda şi potolită ale lunii. Foarte slaba licărire de lumină care putea să străbată printre zăbrelele unei ferestruici foarte înguste nu servea la altceva decât ca nenorocita Genoveva să-şi poată da seama de toată grozăvia temniţei în care fusese aruncată.

Şezând pe un aşternut subţire de paie, vedea că pentru a-şi ţine zilele n-are decât un ulcior de apă şi o bucată de pâine neagră pe care o stropea cu lacrimile sale. Însă, după ce-şi vărsă în lacrimi şi gemete durerea ce o chinuia, simţi nevoia de rec alegere şi din fundul sufletului îndreptă către Tatăl Ceresc rugăciunea ce urmează: „Dumnezeule atotputernic! De aici, din măruntaiele pământului, îmi înalţ inima spre Tine. Nimeni nu-mi vede durerea şi niciun om nu-mi aude glasul plângerii. Însă Tu, Doamne, vezi lacrimile mele şi auzi suspinele mele, căci numai Tu eşti de faţă în întunericul care mă înconjoară. Bunul meu tată şi iubita mea mamă nu ştiu de ce soartă groaznică am avut parte. O distanţă mare mă desparte de soţul meu şi nimeni din prietenii lui sau ai părinţilor mei nu-mi poate veni în ajutor. Numai tu, Dumnezeule bun şi drept, poţi să deschizi poarta închisorii mele. Vino, fie-ţi milă de mine şi nu mă părăsi în nenorocirea ce m-a lovit!”

Zdrobită de durere Genoveva se opri şi stătu câteva ore fără să pocită scoate o vorbă şi chiar fără să poată plânge. Când, în sfârşit, îşi mai veni în fire, zise, vorbindu-şi singură: „Cât de fericită este faţă de mine chiar făptura cea mai vrednică

de plâns! Sufletul i se desfătează la vederea cerului şi a poienilor înflorite. Dacă, în loc de a fi contesă, aş fi fost păstoriţă săracă, soarta mea ar fi fost mult mai bună. Mi s-a luat însă tot, aşa că nu mai am nimic pe lume. Până şi soarele care împarte la toţi fără deosebire lumină şi căldură nu mai există pentru mine.

Totuşi, zise ea mai departe, iar lacrimile începură să-i curgă din nou, Tu, Doamne, eşti cu mine. De azi înainte, Tu eşti soarele meu. Îndată ce gândurile mele se îndreaptă spre Tine, simt că se împrăştie norii şi tulburarea din sufletul meu. Simt din nou, ca o rouă binefăcătoare, curgându-mi lacrimile pe al căror izvor îl secase durerea mea fără margini".

Tocmai atunci îşi aduse aminte de ceea ce îi spusese episcopul Hidolf în clipa în care îşi lua rămas bun de la părinţii ei.

„Omule sfânt, zise ea plimbându-şi privirile în temniţă, va să zică aceasta a fost fericirea ce-mi promiseseşi! Aici, în această închisoare groaznică, trebuia să mă ducă drumul presărat cu flori! Totuşi, Dumnezeul meu, fiindcă ai dat voie să fiu închisă, trebuie să fie spre binele meu. De aceea, voi îndura cu curaj chinurile şi durerile care îmi sfâşie inima. Te voi vedea numai pe Tine şi nu voi ridica nicio plângere împotriva prigonitorilor mei. Fă numai să găsească milă şi iertare înaintea Ta! Ştiu că fără voia Ta, nimeni nu-mi poate face rău".

După ce s-a rugat în felul acesta, Genoveva a simţit multă uşurare sufletească. Un glas tainic îi zicea; „Curaj, Genoveva! mai ai mult de suferit, însă Dumnezeu va pune suferinţelor tale capăt.

Acum eşti vinovată în ochii oamenilor, va sosi însă ziua când nevinovăţia ta va străluci mai puternic decât soarele”.

În această nădejde, Genoveva putu să închidă ochii şi să adoarmă.

3. Genoveva naşte în închisoare şi e osândită la moarte

Trecuseră mai multe luni de când Genoveva zăcea în închisoare; în tot acest timp, n-a văzut pe altcineva decât pe Golo. Acest ticălos îi spunea mereu că îi dă drumul şi că o pune din nou la toc de cinste, dacă primeşte propunerile sale necinstite. De fiecare dată, Genoveva răspundea fără să stea măcar o clipă la îndoială:

— Vreau mai bine să trec drept vinovată în ochii oamenilor decât să cad în păcat şi să fiu cu adevărat vinovată înaintea lui Dumnezeu. Vreau mai bine să mor în temniţă, decât să-mi calc datoria de soţie credincioasă.

Însă, în curând avu de îndurat dureri şi mai chinuitoare. Puţin după plecarea soţului ei, simţi – şi se bucură – că va da naştere unui copil. Şi iată că i-a fost dat ca ora naşterii să sosească în temniţă. Aici născu ea un băieţaş.

„Scumpul meu copil, zicea ea strângându-l în braţe, în ce toc groaznic ochişorii tăi se deschid la lumină. Vino pe inima mea, ca să te mai încălzesc. Vai, sărmana ta mamă n-are măcar scutece să te înfăşoare! Şi n-am nimic cu care să mă pot ţine în puteri în aceste ceasuri de suferinţă şi istovire. Cum te voi putea hrăni? Sărmane copil nevinovat! De acum încolo, aceste pietre reci vor fi leagănul tău. Văd că nu vei putea trăi sub aceste bolţi întunecoase şi umede. Golo! Golo! Ce ţi-a făcut acest îngeraş nevinovat? Şi voi, oameni sălbatici care sunteţi în slujba acestui ticălos, semănaţi cu pietrele din închisoare. Ca şi ele, nu vă e deloc

milă de chinurile ce îndur”.

Aceste gânduri triste ar fi doborât pe Genoveva dacă încrederea ei în Dumnezeu n-ar fi fost mai puternică. „Dumnezeul meu, zise ea, Tu mi-ai dăruit acest copil, aşa că de Tine atârnă viaţa lui. Este al Tău. Vai, nu pot să ţi-l aduc şi să ţi-l închin în casa Ta, în sfânta biserică! Dar Tu eşti de faţă şi aici, iar biserica Ta este pretutindeni Unde sunt inimi care Te iubesc. N-am pe nimeni care să fie naş la botez şi n-am cum să găsesc un preot care să-l boteze şi să-l binecuvânteze în numele Tău. Sunt deci nevoită să-l botez eu însămi. Mă leg însă cu jurământ să-l cresc în frica şi dragostea de Tine şi să-l învăţ să cunoască pe Fiul Tău, să asculte de îndemnurile înţelepte ale Sfântului Duh şi să sădesc într-însul o dragoste sinceră pentru oameni. Da, Doamne! Voi avea grijă de el ca de un giuvaer preţios ce mi-ai încredinţat, pentru ca în chipul acesta să ţi-l pot da curat şi fără nicio pată”.

Genoveva se rugă mult în fundul sufletului său; apoi luă ulciorul cu apă ce i se aducea în fiecare zi şi cu această apă botează pe copil, căruia îi dete numele de Benoni. După ce l-a botezat, l-a înfăşurat în haina ei şi l-a pus pe genunchi şi i-a zis înduioşată: „Scumpul meu Benoni, iată care va fi leagănul tău”!

După aceea, aruncându-şi privirile pe bucata de pline neagră ce era lângă dânsa, zise cu amărăciune: „Sărmane copil, această pline va fi singura ta hrană! Este foarte tare, dar lacrimile mamei tale vor putea să o înmoaie. Cu binecuvântarea lui Dumnezeu, va fi de-ajuns

pentru tine şi pentru mine”.

Genoveva rupse atunci o bucăţică din această pâine, o puse în gură, o mestecă şi hrăni cu ea pe micuţul şi atât de nevinovatul copilaş.

Într-una din zile, pe când copilul dormea dulce la pieptul ei, Genoveva se aplecă asupra lui şi rosti rugăciunea următoare, întretăiată de suspine: „Dumnezeule, aruncă o privire asupra acestei fiinţe plăpânde, care doarme aşa de liniştită în braţele mele! O floare şi-ar pierde repede strălucirea sub aceste bolţi întunecoase unde ar fi lipsită de lumină. Deci cum ar putea trăi iubitul şi micuţul meu copil? Însă nu lăsa, Doamne, să se prăpădească acest odor pentru care mi-aş de bucuros viaţa!… Dar ce zic? Tu îl iubeşti mai mult decât aş putea cu să-l iubesc. Da, Dumnezeule bun şi sfânt! Ai zis Tu însuţi: «O mamă şi-ar uita copilul pe care Eu nu-l voi uita niciodată»”.

La aceste cuvinte pe care Genoveva le spusese cu glas tare, Benoni s-a trezit şi, privind pe mama sa, a zâmbit pentru întâia oară. „Zâmbeşti, odorul meu, îi zise Genoveva, zâmbind ea însăşi şi strângându-l la piept. Tu nu-ţi dai seama de grozăvia acestei temniţe blestemate. Da, dulcele tău zâmbet spune lămurit inimii mele: «Nu plânge, mamă, ci deschide-ţi sufletul de bucurie. Eşti săracă, dar Dumnezeu este bogat; eşti părăsită de oameni, dar Dumnezeu este ocrotitor puternic». Da, zâmbeşte, odorul meu scump, şi deschide-ţi sufleţelul! Văzându-te zâmbind, nu voi plânge nici eu”.

După câteva zile, iată că Golo veni la temniţă. Înaintă spre Genoveva fierbând de mânie.

Răbdarea mea, zise el, a depăşit orice margine; dacă nu ţii ia viaţa ta, să-ţi fie măcar milă de copil. De aceea, îţi spun pentru cea din urmă oară: ori primeşti propunerea ce ţi-am făcut de a te căsători cu mine, ori, de unde nu, vă voi trimite la moarte pe amândoi.

— Mai bine să mor de o mie de ori ca femeie cinstită şi credincioasă soţului meu, decât să consimt la o faptă de care va trebui să roşesc înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor.

Galben de furie, ticălosul Golo îi aruncă o privire îngrozitoare şi ieşi te în tind uşa cu atâta putere, încât toată temniţa fu zguduită. Un zgomot la fel cu zgomotul tunetului răsună încă mult timp sub bolţile temniţei.

Într-o noapte, tocmai la miezul nopţii, Genoveva auzi bătăi în ferestruica închisorii.

— Stimată contesă şi iubita mea stăpână, n-aţi adormit încă? întrebă o voce plângăreaţă. Vai, ce veste tristă vă aduc! Mi se sfâşie inima, iar lacrimile mă împiedică de a vorbi.

— Cine eşti? răspunse Genoveva sculându-se şi apropiindu-se de fereastră.

— Sunt fiica paznicului închisorii, sunt sărmana Berta, pe care m-aţi îngrijit cu atâta bunătate în timpul cât am fost bolnavă. Vă iubesc din tot sufletul şi dorinţa mea fierbinte este să mă pot plăti de datoria de recunoştinţă ce vă păstrez. Însă, vai! veţi fi trimisă la moarte chiar în noaptea aceasta. Aşa a cerut lui Golo contele Siegfried, soţul doamnei voastre, care vă socoteşte vinovată, fiindcă a crezut în minciunile mârşave ale ticălosului Golo. Călăii care trebuie să vă taie

capul au şi primit poruncile trebuincioase; am auzit cu urechile mele, pe când Golo stătea de vorbă cu dânşii. De aceeaşi soartă tristă va avea parte şi copilul domniei voastre, deoarece contele nu vrea să-l recunoască drept fiul său. Când am văzut că toată lumea de la castel se culcase şi adormise, m-am sculat din aşternut, deşi sunt încă bolnavă, şi m-am târât până aici. Cum aş fi putut trăi dacă nu mi-aş fi luat rămas bun de la domnia voastră şi nu voi fi mărturisit încă o dată recunoştinţa ce port? Vă rog, spuneţi-mi şi încredinţaţi-mi mie tot ce aveţi pe suflet, cel puţin nu veţi duce în mormânt toate secretele şi va sosi ziua când voi putea da mărturie despre nevinovăţia domniei voastre.

Genoveva rămase mai multe minute încremenită de groază şi fără să poată spune ceva, deoarece nu credea că sfârşitul ei este aşa de apropiat. Când îşi mai veni în fire, rugă pe Berta să-i aducă o lumânare şi tot ce avea nevoie să scrie.

Berta îi aduse, iar Genoveva, care n-avea în temniţă nici masă, nici scaun, scrise pe pietrele umede scrisoarea ce urmează:

„Iubitul meu soţ.

Aceste rânduri, care sunt cele din urmă ce vei primi de la mine, le scriu joc pietrele reci cu care este pardosită închisoarea mea. Când le vei primi, rămăşiţele mele pământeşti se vor odihni de mult în mormânt. Mă voi înfăţişa la judecata Tatălui Ceresc. Ştie că mor nevinovată, eu, care sunt osândită la moarte ca o femeie necinstită şi criminală. Da, Siegfried! Sunt nevinovată! Pe

marginea mormântului care mă va înghiţi în curând, am curajul să spun acestea înaintea lui Dumnezeu. Iubitul meu soţ! Plâng mai ales pentru tine. Te-au înşelat cu toată neruşinarea pe tine care iubeai aşa de mult pe Genoveva ta şi pe care o trimiţi acum la moarte cu copilul tău. Siegfried, Siegfried! Va sosi ziua când te vei convinge de ticăloşia lui Golo; însă nu te lăsa atunci târât de furie şi disperare.

Scumpul meu Siegfried, în viitor nu osândi pe nimeni mai înainte de a-l fi ascultat. Sileşte-te să ştergi prin o mie de fapte bune moartea mea şi a copilului nostru. Mângâierea să o cauţi în rugăciune; aşa vei găsi iertare pentru greşeala ta fără voie. Vei găsi din nou pe Genoveva ta într-o viaţă mai bună; acolo vei vedea pe fiul tău şi vom trăi în pace, fără să ne temem că o mână duşmană va veni să ne despartă iarăşi.

Nu-mi rămân decât puţine ore de trăit pe pământ; dar sufletul îmi este uşurat, fiindcă mi-am îndeplinit datoria cea din urmă. Adio, Siegfried! Dumnezeu să te răsplătească pentru dragostea curată ce mi-ai arătat în zilele noastre fericite! Mor cu gândul la tine şi credincioasă amintirii tale.

Nu părăsi pe sărmanii mei părinţi, singuri în lovitura dureroasă ce vor primi. Fii şi de acum înainte fiul lor şi dă-ţi silinţa să-i consolezi. Nu am timp să le scriu, fiindcă se apropie ceasul meu din urmă. Spune-le că Genoveva nu s-a abătut niciodată din drumul cinstei şi că a murit nevinovată. Spune-le că în ultimele clipe ea se gândea înduioşată la durerea lor şi cu

recunoştinţă pentru toată îngrijirea ce mi-au arătat.

Fereşte-te în mânia ta de a omorî pe nenorocitul Golo. Iartă-l, precum îl iert şi eu. Niciun gând de răzbunare nu mă însoţeşte la mormânt, aşa că nicio picătură de sânge nu trebuie să curgă din pricina mea.

Iartă, de asemenea, pe călăii care îmi vor da moartea. Fă-le bine lor şi familiilor lor, fiindcă sunt încredinţată că îndeplinesc o poruncă împotriva voinţei lor.

Mai află că bietul Dracon era unul din servitorii tăi cei mai credincioşi. Du-i văduvei sale de grijă şi fii ca un tată pentru copiii lui orfani.

Las la bunătatea inimii tale să răsplăteşti pe fetiţa care îţi va înmâna această scrisoare. Numai că mi-a rămas credincioasă, când toată lumea era împotriva mea sau, de teama lui Golo, nu îndrăznea să-mi vină în ajutor.

Încă o dată, rămâi cu bine, iubitul meu Siegfried! Nu duc cu mine în mormânt decât gânduri de pace şi dragoste. Gândeşte-te uneori la nevinovata şi nenorocita ta Genoveva”. Genoveva scrisese această scrisoare vărsând şiroaie de lacrimi, aşa că abia se putea citi. O dete Bertei, rugând-o să o păstreze cu grijă şi să nu o arate nimănui până la înapoierea contelui Siegfried, în mâna căruia să o dea ea însăşi. Scoase apoi de la gât un colan de perle şi-l dărui Bertei, zicându-i: – Ia aceste perle în schimbul lacrimilor de milă ce ai vărsat din pricina nenorocirii ce m-a lovit. Le purtam în ziua căsătoriei mele, iar de când soţul meu mi le făcuse cadou, nu le-am scos aproape

niciodată. Să fie pentru zestrea ta: preţuiesc mai multe mii de galbeni.

Şi acum mergi cu Dumnezeu, scumpă copilă! Fii totdeauna bună şi milostivă. Eu una doresc în aceste clipe să-mi înalţ sufletul spre Dumnezeu şi să mă pregătesc pentru viaţa de apoi. Adio!

4. Genoveva este dusă la pădure să fie omorâtă

Abia plecase Berta, luând cu ea scrisoarea pentru contele Siegfried, că uşa temniţei se deschise cu zgomot şi doi oameni înarmaţi se înfăţişară Genovevei: unul ţinea în mână o făclie, iar al doilea o sabie scoasă din teacă.

Îngenunchiată, Genoveva se ruga lui Dumnezeu cu toată ardoarea şi strângea tare la piept pe fiul său.

— Scoală-te, îi zise omul cu sabia şi care era călăul, şi urmează-ne cu copilul tău.

Domnul Dumnezeu să se îndure de mine! Sunt sub ocrotirea Lui, răspunse nenorocita Genoveva, sculându-se şi mergând după dânşii cu paşi care îi tremurau.

Ca să iasă afară din castel, trebuiau să treacă printr-un gang subpământean foarte lung. Omul cu făclia mergea înaintea Genovevei, iar celălalt după dânsa. Un dulău cu părul fioros se ţinea după dânşii.

Când au ajuns la o poartă de fier care era la marginea gangului, omul, care mergea înainte, deschise această poartă şi stinse făclia. Acum erau afară la aer liber şi nu departe de o pădure mare. Era o frumoasă noapte de toamnă. Cerul strălucea de nenumăratele stele cu care era împodobit, pe când luna se arăta în desăvârşirea frumuseţii sale. Un vânt rece sufla cu toată puterea. Cei doi oameni umblau tăcuţi, fără să scoată o vorbă. Duseră pe Genoveva foarte departe în pădure.

Când au ajuns la un loc mai neted şi fără

mărăcini, dar înconjurat de brazi, ulmi şi paltini omul care. Ţinea în mână sabia zise Genovevei cu un glas înfricoşător:

— Opreşte-te! Ceasul tău din urmă a sunat. Îngenunchează!

Gen ove va s-a supus şi a căzut în genunchi.

— Acum dă-mi copilul tău, iar tu, Roger, leagă-i Genovevei ochii.

La aceste spuse, călăul apucă de braţ pe micul şi nevinovatul Benoni şi ridică asupra lui sabia ucigaşă. Dar dragostea de mamă disperată dete Genovevei puteri supraomeneşti. Ţinându-şi copilul strâns îmbrăţişat şi înălţând ochii spre cer, strigă cu un glas sfâşietor:

— Doamne Dumnezeule, fă să pier eu, dar scapă pe acest înger nevinovat!

— Nu mai face atâtea nazuri, îi zise călăul, fiindcă sunt grăbit. Dă-mi copilul, căci orice împotrivire este de prisos.

— Oameni cu inima de piatră! strigă Genoveva izbucnind într-un potop de lacrimi. Veţi avea curajul să căderţi în păcatul de neiertat şi să sugrumaţi pe un copil care nu se poate apăra într-altfel decât prin nevinovăţia sa? Ce crimă a săvârşit micuţul? Cui i-a făcut cel mai mic rău? Luaţi-mi mie viaţa. V-o jertfesc fără şovăială! Iată, sunt gata. Dar vă rog în numele a tot ce aveţi mai sfânt, cruţaţi viaţa fiului meu. Lăsaţi-l să trăiască. Duceţi-l la părinţii mei sau, dacă această treabă vi se pare foarte periculoasă pentru voi, lăsaţi-mă şi pe mine să trăiesc din dragoste pentru el. Vă dau cuvântul meu şi mă leg chiar cu jurământ să nu mai ies din această pădure şi să mă lepăd de

gândul de a mai trăi printre oameni.

Oameni fără milă şi fără suflet! Nu uitaţi că aceea care vă roagă cu lacrimile în ochi şi vă îmbrăţişează genunchii este soţia stăpânului vostru. Să nu mă iertaţi, dacă v-aş fi făcut vreodată vreun rău cât de mic. De asemenea, clacă ştiţi că aş fi săvârşit o crimă, ridicaţi asupra mea sabia răzbunătoare. Însă ştiu bine că sunteţi convinşi de nevinovăţia mea. Ştiu bine că, dacă rămâneţi nesimţitori la lacrimile mele, nu va trece mult şi remuşcarea vă va sfâşia sufletul. Temeţi-vă de Dumnezeu mai mult decât de oameni şi nu vărsaţi sânge nevinovat. Acest sânge strigă răzbunare la cer şi cine-l varsă nu mai are parte de linişte şi odihnă.

— Nu fac altceva decât să îndeplinesc poruncile ce am primit, zise omul care ţinea sabia în mână. Dacă fapta mea este dreaptă ori nedreaptă, de aceasta au de dat socoteală contele Siegfried şi intendentul Golo.

Ridică-ţi ochii spre cer, îi răspunse Genoveva. Vezi că luna se ascunde după brazi ca să nu fie martoră a nelegiuirii ce vrei să săvârşeşti. Se ascunde, iar discul ei este roşu va sângele. Ori de câte ori o veţi vedea ivindu-se pe cer, ea vă va aminti şi vă va arunca învinuirea că aţi vărsat sângele fiului meu şi sângele meu. Chiar când va străluci în partea cea mai de sus a cerului în toată strălucirea, ei şi când razele ci argintii vor bucura şi însenina sufletele tuturor oamenilor, vouă, ucigaşilor, vi se va părea că este mereu acoperită de sânge. Ascultaţi!… Vântul se ridică şi suflă în pădure… Auziţi oare freamătul arborilor şi

foşnetul frunzelor care tremură? Natura întreagă este îngrozită la vederea crimei ce vreţi să săvârşiţi. De azi înainte, fiecare frunză bătută de vânt va băga în spaimă sufletele voastre. Priviţi şi vedeţi cum sclipesc stelele strălucitoare. Ele sunt ca mii şi mii de ochi deschişi care vă privesc de sus, din cer. Gândiţi-vă că dincolo de aceste stele stă în scaunul Său Dumnezeu cel drept şi atot puternic. Gândiţi-vă că într-o zi vă veţi înfăţişa la judecata Lui şi că se poate ca ziua aceasta să nu fie îndepărtată.

O, Dumnezeul meu, Dumnezeul meu! Tu, care eşti tatăl văduvelor şi al orfanilor, înmoaie inima acestor oameni, care ei înşişi au soţie şi copil! Opreşte braţul lor şi, cruţând viaţa unei mame şi a copilului ei, să scape şi ei de remuşcarea de a fi săvârşit o crimă îndoită!

— Conrad, zise atunci omul care purtase făclia, şi care tăcuse tot timpul, dar părea înduioşat până la lacrimi. Conrad, să o lăsăm să trăiască! Mi se zdrobeşte inima când aud cum vorbeşte această mamă nenorocită. Dacă ţii neapărat să verşi sânge de om, varsă sângele lui Golo, căci Golo este singurul vinovat, rând această femeie sărmană care a fost stăpâna noastră n-a făcut decât bine la toată lumea. Adu-ţi aminte de grija ce ţi-a dus când ai fost bolnav, acum în urmă.

— Ce-are a face? i se împotrivi celălalt, trebuie să moară! Da, e adevărat că şi pe mine mă doare în suflet când mă gândesc că trebuie să o omor. Însă pitirea noastră este sigură dacă nu o omorâm. De altfel, nici ea nu va scăpa, căci mai curând sau mai târziu, Golo îi va da de urmă şi o

va omorî, în afară de aceasta, nu uita că ne-a poruncit să-i ducem ochii ei, ca o dovadă sigură că am omorât-o.

— Putem scăpa lesne despre partea aceasta, răspunse Roger. Cerem mai întâi Genovevei să se lege cu jurământ că nu va ieşi niciodată din această pădure, apoi ducem lui Golo ochii câinelui tău. Sunt încredinţat că nu va băga de seamă înşelătoria. Conştiinţa sa încărcată de păcate nu-l va lăsa să-i cerceteze de aproape. Sau, poate, ţi-e greu să te hotărăşti a-ţi omorî dinele. Gândeşte-te, Conrad: pentru tine preţuieşte oare mai puţin viaţa binefăcătoarei tale nevinovate şi a acestui îngeraş de copil decât viaţa unui câine? Conrad, Conrad, nu fii atât de râu şi câinos!

— Dumnezeu care ne vede ştie că nu sunt nici râu, nici câinos! Niciodată nu mi s-a părut mai grea şi mai dureroasă treaba ce am de făcut decât mi se pare astăzi. Dar ce furios va fi Golo dacă…

— Lasă-l încolo pe Golo al tău! îi tăie Roger vorba, şi gândeşte-te că nu e faptă mai bună decât să ajuţi şi să scapi pe cei nevinovaţi. Zicându-şi cât poate ameninţa vreun pericol, un om cu suflet bun n-are dreptul să se dea înapoi de la îndeplinirea datoriei. Chiar tind ni s-ar întâmpla să avem neplăceri, să fim totuşi încredinţaţi că, mai curând sau mai târziu, vom fi răsplătiţi pentru fapta noastră bună.

— Dacă ţii aşa de mult, răspunse Conrad, să înfruntăm primejdia ce ne-ar ameninţa din partea lui Golo şi să lăsăm pe fosta noastră stăpână şi pe copilul ei să trăiască.

După ce spuse acestea, Conrad ceru

Genovevei să se lege cu jurământ straşnic cum că nu va ieşi niciodată din pădure. Puse, de asemenea, pe Roger să jure cu mâna pe sabie că va păstra tăcerea cea mai adâncă despre soarta Genovevei şi că nu va veni niciodată să o viziteze. Pentru siguranţă şi mai mare, o duseră mai departe şi anume în partea cea mai groaznică a pădurii, unde picior de om nu călcase până în ziua aceea.

Nenorocita Genoveva se prăbuşi la rădăcina unui brad. O părăsiseră puterile şi-şi pierduse cunoştinţa. Atunci Conrad şi Roger se îndepărtară repede, luând apoi drumul spre castel. Însă pe Roger nu-l răbda inima, ci se întoarse să o vadă încă o dată.

„Doamne Dumnezeule, zise el cu ochii plini de lacrimi, ai grijă de ea şi de copilul ei. Fapta noastră bună ar fi zadarnică dacă Tu, Doamne, n-ai fi mai milostiv decât oamenii”.

Când s-au înapoiat la castel, l-au găsit pe Golo stând în camera sa, cu capul sprijinit în mâini, ca un om care este pradă disperării.

— Iată că v-am adus ochii Genovevei, zise Conrad, care se oprise în pragul uşii, de unde i-a arătat ochii câinelui.

— Cară-te de aici! îi răspunse Golo cu un glas îngrozitor şi punând mâna pe sabie. Nu vreau să-i văd. Şi va fi vai şi amar de acela care va rosti înaintea mea numele Gennvevei! Plecaţi şi să nu vă mai văd niciodată înaintea ochilor mei. „E ciudat, este foarte ciudat, îşi zise el, vorbindu-şi singur. Răzbunarea despre care la început credeam că o să-mi facă o plăcere mare, acum mi

se pare ca un chin sfâşietor, Nenorocitule Golo, iată până unde te-a târât patima! Pentru tine nu mai este fericire pe pământ.”

5. O cerboaică hrăneşte pe Genoveva şi pe fiul ei

Întinsă la rădăcina bradului, Genoveva rămase leşinată timp de mai multe minute. Când îşi veni din nou în fire şi deschise ochii, se văzu singură cu copilul său. Cerul era acoperit ţie nori, iar luna nu se mai vedea luminând, aşa că era o noapte cum nu se poate mai neagră şi întunecoasă. Pe deasupra, s-a mai stârni o furtună groaznică. Vâjâia puternic şi făcea să trosnească arborii pădurii.

Ţipetele rău prevestitoare ale unei bufniţe şi urletele unui lup care trecuse pe acolo îngheţară de spaimă pe sărmana Genoveva. Tremurând din tot trupul, strânse tare la piept pe micuţul Benoni.

„Dumnezeule! strigă ea, sufletul îmi este năpădit de spaimă!… Dar, nu! Tu eşti lângă mine în aceste locuri sălbatice. Pentru Tine, noaptea n-are întunerec. Tu mă vezi, Doamne! Veghează asupra mea şi asupra acestui copilaş sărman. Deoarece Tu ne-ai scăpat pe amândoi de furia oamenilor, nu ne lăsa să cădem pradă fiarelor sălbatice. În Tine îmi pun toată nădejdea şi ştiu că nu voi fi înşelată în nădejdea mea”.

Noaptea aceea i s-a părut Genovevei nesfârşit de lungă. Totuşi, sosirea zilei veni să sporească mâhnirea ei, în loc să o aline. În adevăr, era toamnă; timpul era mohorât şi noros; tot ţinutul înfăţişa o privelişte sălbatică şi aspră care avea într-însa ceva înfiorător. Tot ce puteai vedea erau stâncile, brazii, tufişurile de mărăcini şi ienuperi. Aerul era rece şi frigul te răzbea. După puţin, s-a

pornit o ploaie puternică; amestecată cu zăpadă.

Genoveva tremura de frig, pe când micul Benoni plângea şi ţipa dureros din pricina frigului şi foamei. Genoveva căută peste tot un arbore scobit sau vreo peşteră, ca să se adăpostească şi ceva fructe sălbatice, ca să-şi potolească foamea, însă în zadar a căutat şi a umblat ceasuri întregi. N-a putut găsi niciun adăpost şi nici măcar câteva boabe de ienupăr, ca să mai aline foamea lui Benoni.

Ce făcu atunci în disperarea de care fusese cuprinsă? începu să sape cu degetele ei fine şi delicate, ca să scoată din pământ câteva rădăcini. Pământul care era tare îngheţat a fost înroşit de Genoveva cu sângele ce-i curse din degete. În sfârşit, smulse câteva rădăcini şi, după ce le amestecă în gură ca să le înmoaie, le dete sărmanului ei copil.

Slăbită, istovită cu totul de puteri, purtându-şi copilul în braţe şi bătută de ploaie şi de zăpadă, nenorocita de ea pătrunse mai departe în pădure, fără să ştie încotro o duc paşii. După ce se căţăra pe o stâncă, zări o vale îngustă, strânşi între munţi. Coborî în vale şi, în sfârşit, putu să descopere o deschizătură într-o stâncă acoperită toată de brazi. Această deschizătură ducea la o peşteră destul de încăpătoare ca să adăpostească la nevoie două sau trei persoane.

Nu departe de locul acela, ţâşnea dintr-o stâncă un izvor limpede, care curgea într-un susur lin şi plăcut. În jurul izvorului crescuse un soi puţin cunoscut de dovleac, numai că frunzele se uscaseră, iar fructele, putrezite pe jumătate, nu

mai erau bune de mâncat.

Genoveva intră în peşteră cu Benoni. Ce-i drept, acolo era la adăpost de ploaie, de zăpadă şi de vânt, dar nu la adăpost şi de frigul aspru care o făcea să tremure din toate mădularele. Era vremea de amiază, iar ea suferea groaznic de foame. Micul Benoni, pe care de asemenea îl chinuia foamea, începu din nou să plângă şi să ţipe îngenunchind în peşteră şi punând pe Benoni jos, lângă dânsa, Genoveva începu să se roage cu toată credinţa sufletului ei: „Doamne Dumnezeule, zise ca, fie-ţi milă de o biată mamă şi de copilul ei aşa de plăpând! Tu, care în lunile de iarnă aprigă dai de mâncare corbilor care zboară în jurul acestor stânci râpoase şi ajuţi pe insecta cea mai slăbuţă să găsească un grăunte sau un fir de muşchi, ca să-şi ţină zilele, Tu ne poţi ţine şi pe noi în această pustietate. Nu te vei îndura să ne vezi că ne prăpădim. Din dragostea ce ne porţi ne-ai îndrumat paşii în acest loc de adăpost; cu aceeaşi dragoste ne vei da ceea ce ne trebuie ca să putem trăi”.

Pe când Genoveva rostea această rugăciune, norii se întredeschiseră, iar soarele trimise în peşteră razele sale însoţite de o căldură dulce şi binefăcătoare. Se auzi zgomotul slab de frunze veştede împrăştiate pe pământ, iar o cerboaică se ivi pe neaşteptate la intrarea în peşteră.

Deoarece nu fusese urmărită niciodată de vreun vânător, cerboaica nu era deloc sălbatică. Intră cu tot curajul în peşteră care era locuinţa ei obişnuită şi se opri drept în picioare înaintea Genovevei.

Dintru început, Genoveva se sperie, dar, puţin câte puţin, îi trecu frica, întinse mâna şi începu să mângâie cerboaica. La aceste mângâieri, cerboaica nu păru că este nesimţitoare. Văzând aceasta, Genovevei îi veni gândul că ar putea să se hrănească ea şi Benoni cu laptele cerboaicei. Apropie deci ugerul cerboaicei de buzele copilului, iar cerboaica, în loc să se dea în lături sau să se zbată, dimpotrivă, stătu blândă şi liniştită, Aceasta şi din pricină ca puiul ei fusese sfâşiat de un lup, aşa că avea lapte prea mult care o supăra.

Benoni supse cu poftă mare şi după ce se sătura, simţi nevoia de somn. Genoveva îl înfăşură în o parte din hainele ei, apoi îl culcă într-un colţ al peşterei care parcă era anume făcut să servească drept culcuş.

Abia atunci se gândi şi la ea însăşi. Ieşi din peşteră, strânse dovlecii împrăştiaţi, îi sparse, scobi cât putu mai bine coaja lor, apoi îi spălă la izvorul din apropiere. La înapoierea în peşteră, văzu că cerboaica se culcase lângă Benoni. Genoveva îi arătă nişte ierburi proaspete pe care le culese lângă izvor. Cerboaica se sculă; veni să le mănânce din mâna Genovevei şi o linse în semn de recunoştinţă. După aceea, stătu liniştită, lăsându-se să fie mulsă.

Genoveva umplu cu laptele cerboaicei mai multe jumătăţi de dovleac din care îşi făcuse vase. După ce isprăvi cu această treabă, începu să se roage şi să mulţumească Tatălui Ceresc pentru ajutorul atât de neaşteptat ce-i trimise.

„Doamne Dumnezeule, Părinte bun şi îndurător! zise ea. Acest lapte, care va fi hrana

noastră şi datorită căruia vom putea trăi, est un dar ce ni l-ai făcut în dragostea ce ne porţi. Chiar din sânul acestei stânci sterpe, ai făcut să răsară pentru mine şi copilul meu un izvor îmbelşugat de bunătăţi. Tu ai orânduit ca din ciocul vreunei păsări să cadă sămânţa din care a crescut dovleacul, aşa ca eu să am vase în care să strâng preţioasele Tale daruri. Tu mi-ai îndrumat paşii spre această peşteră şi m-ai făcut să întâlnesc cerboaica binefăcătoare. De acum încolo, copilul meu şi eu nu ne mai temem că vom fi chinuiţi de foame. Voi aştepta frigul iernii fără să mă sperii. În tine îmi pun toată nădejdea şi toată încrederea".

Atunci bău şi ea şi lacrimi de recunoştinţă se amestecară cu binefăcătorul lapte. „Cât de dulce şi gustos este acest lapte! zise ea. Niciodată n-am băut ceva aşa de gustos. Doamne Dumnezeule! Cât de puţin ştiam să preţuiesc darurile Tale la masa bogată a părinţilor mei! Iartă-mă, dacă nu ţi-am arătat atunci destulă recunoştinţă şi dacă am ajutat aşa de puţin pe oamenii săraci şi nevoiaşi! Nu ştiam ce înseamnă a suferi de foame şi cât de dureroase sunt chinurile ei. Dacă aş fi ştiut, aş fi venit în ajutorul multor înfometaţi".

După ce a băut, a mulţumit încă o dată lui Dumnezeu, apoi a ieşit din peşteră. Merse şi strânse de-a lungul stâncilor şi pe trunchiurile copacilor bătrâni un muşchi uscat şi moale din care făcu un aşternut pentru dânsa şi pentru copil. După aceea, îndoi ramurile brazilor care atârnau la intrarea în peşteră pentru ca în chipul acesta să se apere mai bine de suflarea vânturilor. Găsind

apoi sub un arbore o ramură uscată şi împodobită cu muşchi alb, verde şi galben, o rupse în două şi făcu o cruce pe care o puse la aşternutul din peşteră.

Acum începu să se simtă obosită. Şezu jos, privindu-şi cu toată dragostea de mamă pe Benoni care dormea aşa de liniştit. Ramurile brazilor care ascundeau întrucâtva intrarea în peşteră, ca o perdea de un verde frumos şi închis, făceau ca în peşteră să fie un întuneric plăcut, iar răsuflarea cerboaicei răspândise o căldură tot atât de plăcută.

Văzând toate acestea, sufletul Genovevei se umplu de mulţumirea cea mai curată. Se reculese şi mulţumi lui Dumnezeu că o smulsese din temniţa cea groaznică, unde s-ar fi prăpădit şi că o scăpase de prigoana ticălosului intendent Golo. Îşi dădea bine seama că ar avea mult de suferit în pustietatea aceea, dar aşi îndreptă privirile spre cruce şi, făcându-şi rugăciunea, îşi aduse aminte de tot ce Mântuitorul Iisus suferise pentru noi oamenii.

„Tu, Bunule Mântuitor, vei îndulci grozăvia singurătăţii mele! Crucea mea este suferinţa mea; ca şi Tine, voi suferi cu răbdare şi voi spune îndreptându-mă către Domnul: «Tatăl meu, facă-se voia Ta şi nu voia mea!» Va sosi în curând ceasul când voi putea respecta cuvintele Tale: «Jertfa s-a săvârşit!»”.

După ce Genoveva a fost frământată mai multe minute cu astfel de gânduri senine şi înalte, un somn binefăcător, de care n-avusese parte de multe nopţi, veni şi-i închise ochii. Lipit de dânsa,

dormea liniştit micuţul Benoni, pe când cerboaica se întinse la picioarele ei.

Din ziua aceea, cerboaica nu se mai despărţi de Genoveva.

6. Cum trăia Genoveva la pădure

Din ziua în care fusese adusă şi lăsată la pădure, Genoveva ducea o viaţă de pustnic. Încet şi greu trecu iarna; la rândul lor, primăvara, vara şi toamna trecură una după alta. Veni din nou iarna, fără să fi adus vreo schimbare în traiul sărmanei femei.

Deseori i se zdrobea inima când, în zilele anotimpului frumos, se aşeza la amiază la umbra copacilor sau stâncilor şi n-auzea alte glasuri decât croncănitul corbilor sau loviturile neîncetate în trunchiurile arborilor ale ciocănitoarei.

Fireşte, suferea şi mai mult în groaznicele nopţi de toamnă şi de iarnă, când valea pustie nu era luminată de lună sau când din peştera sa nu zărea decât urmele lăsate pe zăpadă de fiarele sălbatice. Ce n-ar fi dat atunci să-şi vadă din nou părinţii săi, pe soţul său, pe prietenele sale sau măcar un chip omenesc!

„Cât de fericiţi, zicea ea, sunt oamenii care trăiesc laolaltă şi care pot să-şi împărtăşească unii altora necazurile şi bucuriile lor! E păcat că nu ştiu să preţuiască această fericire şi că nu caută decât să-şi otrăvească unii altora viaţa. Însă, adaugă înduioşată Genoveva, fericirea de a sta de vorbă cu Tine, Dumnezeule, este neasemuit mai mare decât a sta de vorbă cu oamenii. Numai Tu eşti lângă noi, atunci când suntem părăsiţi de toată lumea. Numai Ta eşti prezent în singurătatea pustiului şi în tăcerea nopţii”.

În chipul acesta, Genoveva, obişnuindu-se ca în sufletul şi în gândurile ei să vorbească fără

întrerupere cu Dumnezeu, vedea că timpul trece repede şi că orele păreau minute.

Smulsul rădăcinilor şi culesul fructelor din pădure îi răpeau mult timp şi îi dădeau multă trudă şi osteneai. Totuşi îi mai rămânea timp pe care nu ştia cum să-l întrebuinţeze, aşa că deseori se vedea nevoită să stea ore întregi fără să facă nimic. „Dacă aş fi avut, zicea ea, câteva cârlige de împletit şi aţă, ce de ore plăcute aş putea petrece! Oamenii care se plâng de muncă nu ştiu pesemne că atunci când n-avem ce munci suntem copleşiţi de tristeţe şi plictiseală. Cea mai grea muncă este, oricum, mai plăcută decât lipsa de orice muncă”.

De multe ori, simţea o dorinţă arzătoare de a avea o carte bună de citit. „În această pustietate, zicea ea, unde am atâta timp liber, ce bine l-aş putea folosi ca să capăt o învăţătură sănătoasă şi folositoare. Dar tot ce ai făcut, Părinte Ceresc, este ca şi o carte scrisă de mâna Ta. Mă voi căzni să o citesc cu toată atenţia şi ştiu că mă voi folosi mai mult decât dacă aş citi cărţi scrise de mâna oamenilor”.

Din ziua aceea, începu să cerceteze cât mai atent tot ce a făcut Dumnezeu pe pământ. O floare, căsuţa unui melc, o insectă cât de mică – toate acestea îi făceau o plăcere nespusă; în toate vedea urmele înţelepciunii şi bunătăţii Creatorului.

O împrejurare deosebită dădea cercetărilor ei şi mai mult farmec. Iisus Cristos alegea ca subiect al parabolelor ce spunea mai multe obiecte, pe care Genoveva le vedea în juru-i în pustietatea în care trăia. Când, de pildă, soarele de primăvară

trimitea în peşteră razele sale dulci şi binefăcătoare, Genoveva zicea veselă: „Doamne, soarele Tău este icoana blândeţii Tale fără margini şi a dragostei Tale. Iisus Cristos, fiul Tău şi Mântuitorul lumii, a zis: «Tatăl nostru Ceresc porunceşte soarelui să răsară asupra celor buni şi asupra celor răi. Fă deci, Dumnezeule, ca dragostea mea pentru oameni să fie asemeni soarelui Tău şi ca duşmanii mei să se folosească şi dânşii de binefacerile mele»”.

Când se întâmpla ca Genoveva să nu poată găsi ceva rădăcini sau fructe pentru hrana ei de toate zilele şi când, din această pricină, amărăciunea şi descurajarea începeau să i se strecoare în suflet, zicea, auzind cântecele atât de frumoase ale păsărilor: „Drăguţelor şi micuţelor făpturi, cât sunteţi vesele şi fără grijă! Nu trebuie să fiu şi eu veselă şi să cânt ca voi? Da, căci Mântuitorul însuşi ne-a zis nouă, oamenilor: «Vedeţi păsările cerului? Nici nu seamănă, nici nu seceră şi, totuşi, Tatăl nostru Ceresc le hrăneşte; oare voi nu sunteţi mai de seamă decât ele?» Da, Doamne, ştiu că în ochii Tăi preţuiesc mai mult decât toate aceste păsări. Ar trebui să ţină bucur ca şi ele şi chiar mai mult. Ar trebui să nu fiu îngrijorată, cu toate că nimeni nu mai seamănă şi nu mai seceră pentru mine”.

Privind apoi la florile ce răsăreau acolo, flori împodobite cu culorile cele mai strălucitoare, zicea simţind o mulţumire sufletească: „Şi voi, frumoaselor flori, sunteţi dovadă de dragostea ce ne poartă Dumnezeu care a făcut totul. Vorbind de voi. Mântuitorul a zis: «Priviţi crinii şi florile

timpului; nu muncesc şi nu torc, iar eu vă spun că nici împăratul Solomon în toată strălucirea măreţiei sale nu era îmbrăcat ca ele. Acela care îmbracă aşa iarba timpurilor va face oare mai puţin pentru voi, oameni de credinţă puţintică?»

De aceea, Doamne, nu voi lăsa să se stingă în mine credinţa şi curajul. Cu toate că acum nu am putinţă să torc şi să cos, nu-mi voi face sânge rău din pricina îmbrăcămintei pentru copilul meu şi pentru mine”.

În lunile de vara, fiind o căldură dogoritoare usca valea şi când Genoveva mergea să-şi potolească setea la apa cristalină a izvorului, ea zicea deseori: „Învăţătura Ta, Doamne, este pentru sufletul meu aşa cum această apă limpede este pentru buzele mele. Ne-ai zis doar Tu însuţi: «Cel însetat să vină la mine şi să-şi aline setea. Apa ce-i voi da va fi un izvor de apă vie pentru viaţa veşnică». Da, la acest izvor de viaţă vie să caut singura mea mângâiere şi o bucurie pentru sufletul meu, acum când sunt lipsită de toate bucuriile şi mângâierile lumii”.

Uitându-se după aceea la grămezile uriaşe de stânci care, timp de nesfârşite veacuri, înfruntaseră furia vânturilor şi furtunilor, Genoveva îşi aducea deseori aminte de cuvintele următoare ale Mântui torului: „Pe cel ce ascultă cuvântul meu şi-l îndeplineşte, îl asemuiesc cu un om înţelept care îşi clădeşte locuinţa pe stâncă”.

Şi adăugă înduioşată: „Îmi voi clădi mântuirea sufletului pe cuvântul Tău şi nimeni nu mă va clătina vreodată”.

Până şi din cercetarea spinilor şi mărăcinilor

scotea câte o învăţătură de folos. „Ce fericire ar fi pentru mine, zicea ea, dacă pe aceste buruieni spinoase aş putea culege ciorchini de struguri aurii sau vreun alt fruct gustos! însă Domnul nostru Iisus Cristos a zis: «Nu poţi culege struguri pe spini şi nici smochine pe scaieţi. Un pom bun dă şi fructe bune, pe când un pom rău dă fructe rele»”.

Şi aşa, natura întreagă amintea Genovevei cuvinte de ale Mântuitorului şi îi dădea mereu prilej de gândire adâncă.

Însă şi mai dulce decât soarele primăverii, şi mai frumos decât anotimpul când cântau păsările şi înfloreau florile şi mai plin decât tot ce creştea în pustietatea aceea, era copilul ei mult iubit. În toate zilele, când vremea era frumoasă, îl scotea din peşteră şi-l punea să stea sub bolta albastră a cerului. Purtându-l în braţe, se plimba cu el înaintea peşterii, pe cinci cerboaica păştea ceva mai în colo. Stătea cu el de vorbă, spunându-i cuvinte de dragoste de mamă, cu toate că Benoni era încă prea mic, aşa că nu putea înţelege. Însă, când întindea spre dânsa braţele-i mici şi rotunde şi îi zâmbea, pentru Genoveva, acest zâmbet prefăcea în rai toată uriciunea şi grozăvia pustiului.

Atunci îngenunchea pentru rugăciune, strângea pe Benoni la piept, îl înfăşură în priviri de cea mai curată şi mai mişcătoare dragoste de mamă şi zicea; „Doamne Dumnezeule! Cum şi de unde aş putea găsi cuvinte ca să-ţi mulţumesc pentru aceasta comoară ce mi-ai lăsat? De câtă bucurie curată am parte, de câtă mângâiere şi de

câte îngrijiri plăcute, care îmi alungă plictiseala şi îmi înfrumuseţează viaţa în această singurătate!

Părinte ceresc! Varsă binecuvântarea Ta asupra acestui copil! Dă-i sănătate şi viaţă, Tu, Dumnezeu al bunătăţii şi dragostei! Cât de dulce îi este privirea şi cât de curată şi nevinovată îi este înfăţişarea! Ce senină îi este fruntea şi ce graţioşi şi fragezi îi sunt obrăjorii! Cu câtă încredere şi siguranţă se odihneşte la pieptul meu! Da, acum îmi dau mai bine seama câtă dreptate a avut Mântuitorul când a zis: «Dacă nu sunteţi asemeni copiilor mici, nu veţi intra în împărăţia cerurilor». De ce oamenii nu sunt din propria lor voinţă şi alegere ceea ce este acest copil în nevinovăţia sufletului său, adică de ce nu sunt fără ură, fără invidie şi fără îngâmfare? Numai aşa, găsind un rai în noi înşine, am putea trăi fericiţi pe pământ, aşa cum copilul trăieşte la sânul mamei sale".

Nu de puţine ori, era cuprinsă de dorinţa vie de a merge să se închine la vreo biserică, la „casa Domnului", cum spunea ea. „Ce fericire este, îşi zicea ea în gând, să asculţi cuvântul Domnului Dumnezeu printre mulţimea credincioşilor care umplu biserica. Ba chiar numai dangătul unui clopot ar fi de ajuns să-mi uşureze sufletul apăsat şi chinuit. Dar, se grăbea ea să adauge, natura întreagă este, de asemenea, biserica Ta, Doamne! Sufletul celui ce Te iubeşte este ca un altar în singurătatea pustiului".

Iată cum Genoveva îşi înălţa sufletul şi îşi întărea curajul la vederea a tot ce o înconjura. Când zăpada şi frigul o sileau să stea în peşteră, se folosea de acest timp pentru a se adânci în

gândurile ce o frământau.

7. Cum îşi făcea educaţia Benoni

Se întâmplă uneori ca o floare de toată frumuseţea, colorată în auriu şi purpuriu, să răsară peste mărăcinii şi buruienile din pustiu. La fel şi Benoni, copilul Genovevei, creştea şi strălucea de o frumuseţe îngerească în singurătatea pădurilor. Învăţase să umble; Genoveva îl îmbrăcase în pielea pestriţă a unui pui de căprioară. Acest pui de căprioară fusese prins de o vulpe, care se pregătea să-l mănânce, însă Genoveva izbutise să i-l smulgă.

Ca mâncare, cu toate că Benoni nu se hrănea decât cu ierburi şi rădăcini, cu apă şi cu lapte, totuşi era plin de viaţă şi sănătate. Inteligenţa i se dezvolta repede. Putea să deosebească unul de altul lucrurile de care era înconjurat şi înţelegea cuvintele, pe care încerca să le spună şi el.

Cât de încântată a fost Genoveva, când a auzit din gura lui cele dintâi cuvinte cu înţeles, ea care de atâta amar de vreme nu vorbise cu nicio făptură omenească! Bucuria şi încântarea ei au atins culmea, atunci când copilul ei a spus pentru întâia dară şi lămurit dulcele nume de „mamă”.

Aceasta s-a întâmplat la începutul iernii. De atunci, Genoveva îi vorbea ore întregi în peşteră. Începând cu soarele şi până la cea mai mică pietricică, sau începând cu bradul şi mergând până la firul de iarbă, ea îl învăţă să spună pe nume la tot ce se găsea în peşteră şi în vale. Nu după mult, putu să aibă cu Benoni mici conversaţii despre toate aceste lucruri. Cele dintâi raze de inteligenţă, cele dintâi scântei de dragoste de fiu,

progresele cele mai mici ale lui Benoni – totul umplea inima Genovevei de o bucurie ce nu se poate spune în cuvinte. Fiecare zi era un prilej de noi bucurii. Aşa avu ea parte de clipe delicioase în lunile de irig şi ger aspru ale iernii.

Însă pe la sfârşitul iernii, Benoni căzu bolnav şi mult timp nu putu ieşi din peşteră. Din fericire, se făcu iarăşi bine şi îşi căpătă din nou toată frăgezimea obrajilor să-i trandafirii încă din primele zile ale primăverii. Într-o dimineaţă cu soare frumos, Genoveva îl luă de mână şi-l duse în valea împodobită cu mii şi mii de flori care de care mai frumoase.

Strălucirea primăverii în toată măreaţa ei gătează făcu impresia cea mai puternică asupra inteligenţei născânde a lui Benoni, care se opri plin de admiraţie la vederea minunat de frumoasei privelişti.

— Ce sunt toate acestea, mămico? strigă el. Totul era schimbat, totul este aşa de frumos! Valea era toată albă de zăpadă, iar acum este de un verde aşa de frumos, încât faţă de ea, brazii parcă sunt negri. Copacii şi mărăcinii aceştia erau goi şi veştezi, pe când acum sunt îmbrăcaţi cu frunze delicate şi de un verde deschis. Şi cât de plăcute şi calde sunt razele soarelui. Şi cât de frumos este albastrul cerului!... Dar aceste obiecte mici şi drăguţe, ce sunt la picioarele noastre! Priveşte, mamă, şi vezi cum sunt zugrăvite în albastru, în galben şi în alb!

— Iubitul meu copil, acestea sunt flori, îi zise Genoveva. Iată că am să culeg câteva pentru tine. Acestea sunt mărgărite priveşte! Frumoase foi

mici albe şi purpurii înconjoară partea dinăuntru a florii, care este de un galben ca aurul. Acestea de lângă ele sunt brânduşe; miroase-le ca să îţi dai seama de aroma lor plăcută. Această floare albastră şi plăpândă este vioreaua, al cărei miros este şi mai plăcut. Culege tu însuţi atâtea câte doreşti.

Benoni culese aşa de multe flori că, în curând, nu mai încăpeau în mânuţele sale. După aceea, Genoveva îl duse la o pădurice verde, care era la marginea văii.

— Ascultă cu băgare de seamă, îi zise ea, n-auzi ceva în jurul tău?

Pentru întâia oară de când îşi putea da seama de ceea ce se petrece în jururi, Benoni auzi concertul a mii de păsări, care îşi aveau pe acolo cuiburile.

— De unde vine acest zgomot aşa de plăcut? întrebă el cu o curiozitate naivă de copil mic. Din fiecare arbore, din fiecare tufiş porneşte o mulţime nenumărată de tot felul de glasuri. Vino, mamă, vino repede, ea să vezi ce pot fi aceste glasuri.

Genoveva şezu pe o bucată de stâncă, pe care vremea o îmbrăcase cu muşchi, pe când doi fagi tineri o acopereau cu umbra lor. Luă pe Benoni pe genunchi şi aruncă pe jos câteva grăunţe, pe care le culese în pădure. Şi iată că un stol întreg de păsări, răspunzând la chemarea Genovevei, veni să ciugulească cu pofta grăunţele aruncate de ea. Printre aceste păsări erau cintezoi, sticleţi, piţigoi şi alte păsări cu pene de culori diferite.

— Priveşte, zise lui Benoni Genoveva; acestea

sunt păsărelele al căror cântec ţi-a plăcut atât de mult.

Copilul nu mai putea de bucurie.

— Drăguţelor păsărele, zise el, va să zică, voi cântaţi aşa de frumos? Voi cântaţi mult mai bine decât corbul care toată iarna croncănea aşa de trist, iar penele voastre sunt mult mai frumoase decât penele corbului… Dar spune-mi, mămico, mai întrebă el, cum se face că acum totul este aşa de frumos? Nu cred că, pe când eram bolnav, să fi împodobit tu valea cu toate aceste minunăţii, deoarece tu nu m-ai lăsat singur aproape nicio clipă. De altfel, nici n-ai putea fi aşa de îndemânatică.

— Drăguţul meu copil, îi răspunse Genoveva, ţi-am şi vorbit de Tatăl nostru Ceresc, de Dumnezeu cel bun şi sfânt, care a făcut soarele, luna şi stelele. Tot el a făcut pentru plăcerea şi desfătarea noastră tot ce vezi aici.

— Trebuie ca Dumnezeu să fie foarte deştept şi îndemânatic, zise Benoni cu naivitate.

La acest răspuns, Genoveva zâmbi şi, strângându-l la piept, îl acoperi cu sărutări.

Ziua următoare, Benoni trezi din somn pe Genoveva şi-i zise:

— Scoală-te, mămico, să mergem să vedem ce a mai făcut bunul Dumnezeu!

Genoveva zâmbi şi-l duse la un loc strâns între stânci, unde soarele trimitea razele sale dogoritoare şi unde, prin urmare, iarba şi florile crescuseră mult mai repede decât aiurea. De mai multe zile, ea văzuse că în acest loc murele înfloriseră. Ba chiar unele din ele erau coapte şi

aveau o culoare de un roşu închis.

— Acestea sunt altfel de flori – nu-i aşa, mămico? întrebă Benoni.

— Nu, dragul meu, îi răspunse Genoveva, acestea sunt mure. Lăsându-se pe genunchi, culese câteva din cele mai frumoase. Deschide guriţa, zise ea lui Benoni, şi le papă.

După ce le-a mâncat şi a simţit cât sunt de gustoase, Benoni îşi puse mâna pe inimă şi strigă:

— O, ce bine! Îmi dai voie, mămico, să culeg şi eu câteva?

— Da, drăguţule, îi răspunse Genoveva, însă bagă de seamă şi alege pe acelea care sunt de un roşu mai viu.

Benoni întinse mânuţele sale mititele şi începu să culeagă mure şi să le mănânce cu toată pofta şi plăcerea.

— Cât de bun este Dumnezeu, zicea el, că ne dă lucruri aşa de gustoase!

— Dacă-i aşa, îi zise Genoveva, trebuie să-i mulţumeşti.

Înălţând spre bolta albastră a cerului ochii săi strălucitori şi nevinovaţi şi punând pe mânuţa-i un sărut, pe care îl trimise spre cer, Benoni strigă din toate puterile sale:

— Bunule Dumnezeu, îţi mulţumesc pentru murele ce mi-ai dat! Mămico, întreabă el după aceea, crezi că m-a auzit?

— Fireşte că te-a auzit, îi răspunse Genoveva zâmbind şi strângându-l la piept; dar chiar dacă i-ai mulţumit numai în gând, fără să spui o vorbă, El ar fi ştiut ce ai vrut să spui, căci Dumnezeu vede şi aude totul.

De atunci, Benoni ceru să vadă în fiecare zi toate înfăptuirile noi ale lui Dumnezeu. Însă Genoveva îi zise:

— De azi încolo, trebuie să bagi de seamă tu însuţi şi după aceea să vii să îmi spui tot ce vei fi descoperit. Vezi aceşti mărăcini negri, care cresc la umbra stâncii ce se înalţă deasupra văii, în acest loc unde zăpada nu, s-a topit decât de puţine zile? Mărăcinii aceştia se numesc porumbari. Vezi că sunt acoperiţi de o mulţime de boabe mici şi rotunde, verzi şi albe, care se numesc muguri. Acum mergi după mine; iată, în partea cealaltă a văii sunt alto tufişuri cu spini mai mici. Aceştia sunt măceşi sau trandafiri sălbatici, iar mugurii lor au forma de ou.

Colo sus se înalţă doi arbori mari, dintre care unul este un păr, iar al doilea este un măr sălbatic. Priveşte-i cu atenţie: ramurile lor sunt pline de muguri mai mari decât mugurii porumbarului şi măceşului. Urmăreşte-i în fiecare zi, pentru ca după aceea să-mi povesteşti schimbările ce ai văzut la dânşii.

Noaptea următoare căzu o ploaie liniştită de primăvară ce ajută mult ca tot ce răsărise să crească mai repede. Benoni alergă spre Genoveva, sărind de bucurie.

— Mămico, mămico, strigă el, micile boabe verzi ale porumbarului s-au prefăcut în flori albe ca zăpada. Tufişul celălalt s-a acoperit de un verde cât se poate de frumos, pe când cei doi arbori sunt încărcaţi cu flori albe şi roşii. Ce plăcere şi bucurie, mamă! Şi cât de bun este Dumnezeu! Vino, vino să vezi!

Genoveva merse, iar Benoni îi arăta toate aceste minuni.

— Priveşte, mai zise el, sunt sigur că măceşul se va acoperi cu flori tot atât de frumoase. Nu sunt încă deschise şi nu se zăreşte decât puţin roşu printre muguri. Nu cumva Dumnezeu n-a avut timp să isprăvească totul azi-noapte?

— Copilul meu, îi răspunse Genoveva, Dumnezeu nu s-a ostenit deloc făcând toate acestea; El poate face totul într-o singură clipă, fiindcă este atotputernic.

— Dar, întrebă Benoni, cum poate să facă Dumnezeu toate acestea în întunericul nopţii?

Atunci Genoveva îi spuse că Dumnezeu vede şi noaptea tot aşa de bine ca şi ziua, ceea ce puse pe copil în nespusă mirare.

Într-o dimineaţă, Benoni merse la mamă-sa, strălucind de bucurie.

— Mamă, strigă el, am găsit acum ceva foarte curios! Vina, ca să-mi spui ce este.

Luând-o de mână, a condus-o la un porumbar.

— Priveşte în mijlocul tufişului, zise el, nu vezi nimic?

— Văd, răspunse Genoveva, un cuib de păsări, care se numesc cânepari. Păsările îşi fac locuinţa în cuiburi, aşa cum noi ne-am făcut locuinţa în peşteră. Vezi, pasărea este în cuib şi vezi cu câtă blândeţe şi încredere ne priveşte! Dar iată că şi-a luat zborul. Priveşte cuibul cu atenţie, da bagă de seamă să nu te înţepi. Vezi ca pe dinafară este făcut cu fire de iarbă uscată, rând pe dinăuntru este căptuşit cu un fel de stofă moale. Priveşte înăuntru, adăugă ea şi-l ridică în braţe, ca să

poată vedea mai bine.

— O, cât e de frumos! strigă el. Dar, mămico, ce sunt aceste cinci boabe mici din cuib?

— Sunt ouăle, îi răspunse Genoveva; precum vezi, sunt de un verde palid şi frumos, stropit cu roşu.

— Dar ce face pasărea cu aceste ouă? mai întrebă Benoni.

— Vei vedea tu însuţi, îi răspunse Genoveva. Să le priveşti cu băgare de seamă în fiecare zi, dar să te fereşti de a le atinge.

După câteva zile, Benoni, condus de Genoveva, merse să vadă din nou cuibul. În loc de ouă, găsiră în cuib cinci păsărele.

— Ce slăbuţe şi plăpânde sunt! zise Genoveva. Ochii le sunt închişi şi n-au încă pene. Nu se pot folosi de aripile lor şi n-au puterea să iasă din cuib.

— Sărmane făpturi mititele! zise Benoni. Vor muri de frig şi de foame.

— Nu vor muri, drăguţule, căci bunul Dumnezeu a avut grijă de toate. Aşa cum cuibul este căptuşit pe dinăuntru, le ţine cald şi dorm pe un aşternut moale. Apoi, cuibul are o formă rotundă, pentru ca puişorii să nu se izbească de ceva ce i-ar putea răni. Mama lor a făcut cuibul fără să fie ajutată de cineva. Noi doi n-am putea face un cuib aşa de frumos. Dumnezeu, în grija ce poartă păsărelelor, le-a învăţat meşteşugul de a face cuiburi. Şi să vezi că frunzele tufişurilor le fac umbră plăcută, acum când razele soarelui sunt aşa de dogoritoare, iar când plouă, aceste frunze îi apără de umezeală. În serile şi dimineţile mai reci,

mama puişorilor vine şi îi încălzeşte, acoperindu-i cu aripile ei.

Spinii ascuţii au, de asemenea, rostul lor: opresc pe păsările de pradă care ar veni să mănânce pe puişori, dar nu rănesc pe mama lor, care fiind foarte mică, trece uşor printre spini. Şi aşa în lucrurile cele mai mici, vedem grija şi bunătatea fără de margini a lui Dumnezeu Cel Atotputernic.

Pe când vorbea Genoveva, iată că mama puişorilor veni şi se lăsă pe marginea cuibului. Puişorii începură să întindă cu lăcomie cioculeţele lor, în care pasărea puse din mâncarea ce adusese. Văzând acestea, Benoni nu se putea minuna îndeajuns.

— Ce privelişte încântătoare! zicea el.

— Mama puişorilor, îl lămuri Genoveva, le aduce hrana, pe care ei, slabi şi goi cum sunt, n-ar putea-o găsi. Însă, fiindcă boabele ce le aduce ar fi pentru ei prea tari, ea nu li le dă decât după ce le sfarmă şi le înmoaie. Vezi, scumpul meu copil, cu câtă dragoste îngrijeşte Dumnezeu de toate făpturile Sale, fără să uite nici de pasărea cea mai mică. Şi nouă ne duce de grijă cu aceeaşi dragoste. El a vegheat până astăzi asupra ta şi va veghea şi de azi înainte.

— Da, mămico! strigă Benoni, bunul Dumnezeu mi-a dat o mamă, care mă iubeşte mai mult decât pasărea pe puişorii săi. Fără tine, eu aş fi murit de mult.

Şi zicând acestea, se aruncă la gâtul Genovevei.

În fiecare zi, Benoni avea ceva nou să-i arate

sau să-i povestească. Îşi iubea mama mai presus de orice, iar frumuseţile naturii lăsau în sufletul său nevinovat impresia cea mai puternică şi mai curată. În toate dimineţile aducea Genovevei flori din cele mai frumoase şi culegea pentru dânsa mure, zmeură, fragi, cu care umplea coşuleţele pe care Genoveva le împletise din trestie. De asemenea, împodobea, peştera cu scoici acoperite în parte cu muşchi şi cu pietricele strălucitoare, ceea ce dădea peşterii o înfăţişare plăcută.

Aşa creştea Benoni, având ca profesor şi îndrumător pe mamă-sa, pe când Natura era cartea în care citea cu un folos din ce în ce mai mare pentru dânsul.

8. Genoveva găseşte o haină caldă de iarnă

Pentru Genoveva şi pentru Benoni, primăvara şi vara trecuseră cu distracţii şi bucurii inocente de tot felul. Acum, venise să se înscăuneze toamna. Soarele apunea devreme, iar razele sale erau mai puţin vii şi mai puţin calde. Cerul era aproape zilnic acoperit de nori întunecaţi; pământul, obosit, nu mai dădea verdeaţă şi flori. Păsările nu mai cântau, ba cele mai multe din ele plecaseră în ţările cu clima mai blinda. Rând pe rând, florile se veştejeau; câteva frunze de un galben palid atârnau triste pe copacii şi mărăcinii goi. Un vânt rece dobora pe acelea care nu cădeau singure.

Şezând jos la intrarea în peşteră, Genoveva se gândea cu teamă la înfricoşătoarea iarnă, care se apropia. Cu ochii scăldaţi în lacrimi, privea la jalea şi prăpădul naturii.

— Mămico, o întrebă Benoni, nu cumva Dumnezeu care ne ia înapoi toate darurile şi bunătăţile, nu ne mai iubeşte?

— Nu, dragul meu, îi răspunse Genoveva. Dumnezeu ne va iubi mereu, dacă suntem buni şi cu suflet curat. Nu se schimbă şi nu pier decât lucrurile pământeşti; iubirea Tatălui Ceresc pentru noi rămâne neschimbată, iar El este etern. Acum soseşte iama, dar după iarnă, va veni iarăşi mândra primăvară, gătită cu toate podoabele ei. Aşa se întâmplă în fiecare an; de aceea, bucură-te de mai înainte de întoarcerea anotimpului frumos.

Apoi, îşi zise în sinea ei, zâmbind: „Iubitul meu

copil, este cea dintâi iarnă pe care o vezi, de când, prin inteligenţa ce ai câştigat, îţi poţi da seama de ce se petrece în jurul tău.

Nu este, deci, de mirare că te îndoieşti dacă după iarnă va învia iarăşi primăvara. Eu, mama ta, judec şi mai puţin bine decât tine; dintr-o experienţă lungă, ştiu că după durere vine totdeauna bucurie; totuşi mi-e greu să cred aşa ceva, atunci când mă apasă necazurile. Să-mi fac deci curaj şi să mă căznesc să fiu şi eu veselă şi nepăsătoare, aşa cum eşti tu, odorul meu scump".

Grija cea de toate zilele a Genovevei era să culeagă mure şi pere sălbatice, alune şi porumbe. Strânse, de asemenea, fructele măceşului şi orice fel de fructe ce putea servi ca hrană. Smulse din pământ o cantitate mare de rădăcini, iar Benoni o ajută cât putu mai bine; încă din lunile de vară strânsese finul trebuincios pentru cerboaică.

Era însă mai îngrijorată de îmbrăcămintea ei, decât de hrana pentru din să şi pentru Benoni. Haina – şi n-avea decât una singură – pe care o purta de atâţia ani de zile şi ziua şi noaptea, era acum numai fâşii şi zdrenţe. Şezând la intrarea în peşteră se căznea să strângă aceste zdrenţe şi fâşii cu spini şi cu fire de iarbă mai mlădioasă. A fost o trudă zadarnică. „Oh, ce n-aş da, îşi zicea ea suspinând, să am acum un ac şi un capăt de aţă! Oamenii care trăiesc laolaltă au mii de binefaceri din partea lui Dumnezeu, căruia nici nu se gândesc măcar să-i mulţumească".

Benoni observă durerea tăcută a mamei sale.

— Mamă, îi zise el, îţi aduci aminte ce mi-ai răspuns în ziua în care te-am întrebat de ce

cerboaica îşi pierde părul? Mi-ai zis: Dumnezeu îi dă în fiecare vară o blană închisă, mai puţin deasă şi mai uşoară, pentru ca să nu sufere de căldură. Iarna, însă, îi dă alta, de culoare cenuşie şi care o păzeşte mai bine de asprimea frigului. De aceea, nu plânge, căci Dumnezeu va avea grijă să-ţi dea vreo haină caldă, fiindcă, desigur, pe tine nu te iubeşte mai puţin decât pe cerboaică.

Genoveva îl îmbrăţişă zâmbind şi zise:

— Ai dreptate, iubitul meu copil. Nu trebuie să-mi fac griji, deoarece Dumnezeu nu ne va părăsi. El, care îmbracă animalele şi florile câmpului, va şti să îmbrace şi pe sărmana ta mamă.

Câteva zile mai târziu, Genoveva, după ce spuse lui Benoni să nu se depărteze de peşteră, merse departe în vale vrând să caute nişte fructe bune de mâncat. Mergea sprijinindu-se pe un băţ gros şi noduros. La cingătoare îi atârna un dovleac scobit şi plin de lapte. Când ajunse la povârnişul unui munte înalt, pe care voia să se urce, şezu jos, ca să mai prindă puteri şi să bea puţin lapte. Şi iată că, pe neaşteptate, văzu cum un lup furios, care ţinea în gură o oaie, fuge spre vârful muntelui. Văzând pe Genoveva, lupul se opri şi îi aruncă nişte priviri pline de furie.

De frică, Genoveva începu să tremure toată, dar venindu-şi repede în fire, luă în mână băţul, pe care îl puse lângă dânsa, şi izbi cu toată puterea pe lup drept în creştetul capului. Făcuse aceasta cu gândul ca să scape pe biata oaie. Şi în adevăr, lupul lăsă oaia din gură, iar el, scoţând urlete îngrozitoare, fugi mergând de-a rostogolul până la

poalele muntelui. Atunci Genoveva îngenunche lângă oaie, îi turnă puţin lapte în gură şi să căzni să o scape de la moarte, însă toată cazna ei a fost de prisos: oaia murise.

Vederea oii moarte stârni în sufletul Genovevei o mulţime de simţăminte dureroase. „Sărmană oaie, zice ea, ai venit din părţile frumoase şi zâmbitoare, unde locuiam şi eu odinioară. Vai, ce de timp a trecut, de când n-am văzut nimic, n-am auzit nimic din aceste locuri, care îmi erau atât de dragi! O, dacă n-ai fi murit, cum ţi-aş fi dus de grijă! Şi cu câtă bucurie te-ar fi întâmpinat iubitul meu Benoni! Poate că ai fost din turmele soţului meu şi ale mele... Da, zise mai departe, aşa este! Iată semnul ce făceam la oile noastre: îl recunosc.

O, dacă ai fi trăit şi ai fi priceput glasul oamenilor, ce de întrebări ţi-aş fi făcut! Te-aş fi întrebat: trăieşte soţul meu? S-a întors cu bine de la război? Se mai gândeşte la Genoveva sa? Mai este supărat pe dânsa sau şi-a dat seama de nevinovăţia ei? Dumnezeule! Soţul meu trăieşte în belşug şi bogăţie, pe când eu mă zbat în mizeria cea mai cumplită".

Dar se opri dintr-odată; un gând nou făcu să-i bată inima. „Scumpa mea patrie, zise ea aprinsă, nu trebuie să fie departe; altcum, oaia nu s-ar găsi aici. Oare nu mă voi întoarce vreodată cu copilul meu?"

Tot sufletul i se aprinse de dorinţa de a vedea din nou locurile care Îi erau atât de dragi şi lacrimile se porniseră să-i curgă în şiroaie. Timp de mai multe minute stătu la îndoială. „Nu, zise ea la sfârşit, tot vreau mai bine să rămân în această

pustietate. Mă ţine aici şi jurământul straşnic cu care m-am legat. E drept că mi l-a smuls numai frica de moarte, decât, ce are a face: dacă îl calc, n-aş fi mai puţin vrednică de osândă. De altfel, dacă mă încumet să mă întorc, se poate ca din această pricină să-şi piardă viaţa cei doi oameni, cărora le datoresc viaţa mea. Nu, nu, nu voi părăsi această pustietate atât timp cât Dumnezeu, care ţine în mâinile sale soarta noastră, a oamenilor, nu a hotărât într-altfel. Dacă vrea să mă scoată de aici, va îndrepta spre mine paşii vreunui om milostiv. De aceea, mai bine să îndur toate relele, decât să fac ceva împotriva conştiinţei mele”.

După ce îşi spuse acestea, începu să caute vreo scoică ascuţită. O găsi la marginea râului, care curgea şerpuind la poalele muntelui. Se servi de ea, ca să jupoaie oaia de pielea care avea o blană bogată. Se întoarse la peşteră, după ce o spălă bine şi o puse să se usuce la soare.

Benoni îi alergă intru întâmpinare, strigând:

— O, mamă, bine, că te-ai întors! Mă temeam că ţi s-a întâmplat vreo nenorocire. Spune-mi, unde ai întârziat aşa de mult?

Dar se opri numaidecât şi rămase ca năuc: blana de oaie, pe care Genoveva o îmbrăcase în întunericul serii, ce începuse să se lase, îl făcură să nu o recunoască. O luă deci la fugă, vrând să se ascundă în peşteră.

— Nu te speria, drăguţule, sunt eu! îi strigă Genoveva.

La auzul glasului ei dulce, Benoni se întoarse zicând:

— Lăudat fie Domnul, că eşti tu! O, cât sunt de

fericit! Dar spune-mi, ce ai pe spate? De unde ai această haină, pare seamănă cu haina mea?

— Mi-a dat-o Dumnezeu, îi răspunse Genoveva.

— Nu-ţi spuneam eu, iubită mamă, că Dumnezeu îţi va da o haină mai cală pentru această iarnă? strigă Benoni sărind de bucurie. Uite, ce fină şi moale este! zise el trecându-şi mânuţa pe blană.

După aceea, intrară amândoi în peşteră. Benoni aduse lapte şi fructe, iar Genoveva îi povesti cum găsise blana de pe ea.

În curând se lăsă iarna, aşa că ei nu mai puteau ieşi uşor din peşteră. Numai în unele zile frumoase se puteau plimba câte puţin prin vale.

— Iubitul meu copil, îi zicea ea, vezi cum bunătatea lui Dumnezeu se arată până şi în asprimea iernii. Vezi această lumină aşa de curată şi această albeaţă aşa de strălucitoare? Fiecare arbore, fiecare tufiş este acoperit de promoroacă; zăpada, lovită de razele soarelui, răsfrânge culoarea albă într-un fel strălucitor. Deşi toţi arborii sunt despuiaţi de frunzele lor, Dumnezeu a lăsat totuşi brazilor vârfurile lor ascuţite, ca să servească drept adăpost pentru vieţuitoarele din pădure. Păsărelele îşi găsesc hrana pe ienuperi, ale căror boabe sunt tocmai bine coapte în anotimpul iernii, iar setea şi-o potolesc la apa limpede a izvorului nostru, care hrăneşte multe vieţuitoare mici cu verdeaţa ce creşte mereu în jurul său. Vezi dar cum Dumnezeu îşi întinde grija peste toate făpturile Sale.

În zilele cu ger mai aspru, Benoni îşi luase

frumosul obicei de a arunca pe jos în peşteră tot felul de seminţe cp culesese în timpul verii. Prihorul şi piţigoiul intrau în peşteră şi le ciuguleau fără teamă. Mai împrăştia pe jos din finul ce strânsese Genoveva. Iepuri şi căprioare veneau şi îşi potoleau foamea cu acest fân. Ba chiar în curând, iepurii aşteptau ca Benoni să le dea fân din mână. La rândul lor, puii de căprioară se obişnuiseră şi se îmblânziseră aşa de bine, încât se jucau cu el.

Aşa se face că în lunile de iarnă, Genoveva avu parte de mici bucurii; însă avu şi multe rele de îndurat. Scara, Benoni se culca foarte devreme şi nu se trezea decât dimineaţa, când se lumina de zi. În aceste nopţi, Genoveva stătea ore întregi în întunericul din peşteră, fără să poată adormi. „Ce binefacere mare ar fi pentru mine, zicea ea deseori, dacă aveam o lampă a cărei lumină plăcută să împrăştie întunericul de care sunt înconjurată! Cât de fericită m-aş simţi atunci, dacă aş avea şi o carte bună de citit sau o furcă de lină, ca să torc! Cea din urmă servitoare a mea are parte de o soartă mai fericită decât soarta mea. Totuşi, lăudat fie Domnul Dumnezeu!”

9. Genoveva cade bolnavă în peşteră

Trecuseră şapte ani de când Genoveva şi Benoni locuiau în peştera din valea pustie, ceea ce însemna tot atâtea ierni trăite în peşteră. Însă, până atunci, frigul nu fusese atât de aspru, dar în iarna în care Genoveva a căzut bolnavă, se lăsase un ger de crăpau pietrele. Zăpada neobişnuit de multă acoperise munţii şi şesul; sub povara ei, trosneau şi se rupeau crăcile cele mai mari ale copacilor.

În zadar se căznea Genoveva să apere intrarea în peşteră a troienelor de zăpadă împinse de un vânt vijelios. În zadar căuta să se vâre sub grămezile de muşchi din care îşi făcuse aşternutul. Udat de zăpadă, muşchiul nu-i putea ţine de cald Intrarea peşterii şi brazii de la intrare erau acoperiţi cu chiciură scânteietoare, iar pe pereţii peşterii se aşternuse un strat gros de gheaţă.

Căldura din trupul cerboaicei nu mai era de ajuns ea să potolească întrucâtva gerul aşa de cumplit. Urletul lupilor şi schelălăitul vulpilor răsunau în fiecare noapte în singurătatea pustiului. Genoveva stătea de veghe, nopţi întregi de teama de a nu fi sfâşiaţi ea şi fiul ei de fiarele sălbatice.

E drept că Benoni nu se plângea de frig. Se obişnuise doar cu acest fel de viaţă încă de când se născuse, însă Genoveva, o făptură delicată, care fusese crescută în încăperi unde picioru-i nu călca decât pe covoare scumpe, nu mai putea îndura traiul în acea peşteră îngheţată şi întunecoasă. „Ah, zicea ea vărsând lacrimi, care

îngheţau căzând pe jos, de ce n-am o scânteie de foc. Cu ce recunoştinţă aş primi această binefacere cerească! Dar iată-mă osândită să pier de frig printre grămezi nenumărate de lemne; Doamne Dumnezeule, facă-se voia Ta”.

Chipul ei odinioară aşa de dulce şi de fermecător, nu mai era acelaşi; trandafirul delicat de pe obraji pierise şi îi luase locul o paloare de mort. Ochii ei, înfundaţi în orbite, nu mai aveau strălucirea de mai înainte. Slabă, sfârşită, era cu adevărat întruchiparea suferinţei şi nenorocirii.

— Dar ce ai, mămico? o întrebă Benoni înduioşat. Ai ajuns aproape de nerecunoscut.

— Iubitul meu copil, îi răspunse Genoveva, arăt aşa din pricină că sunt foarte bolnavă; se prea poate chiar să mor.

— Să mori? zise Benoni nedumerit. Nu ştiu ce înseamnă să mori. De când m-am născut n-am auzit niciodată acest cuvânt.

— Voi adormi, îi zise Genoveva cu glasul stins şi nu mă voi mai trezi. Ochii mei nu vor mai vedea lumina soarelui şi nu-ţi voi mai auzi glasul. Trupul meu, întins pe jos, va fi ţeapăn şi rece şi nu se va putea mişca. Până la urmă, va putrezi şi nu va rămâne dintr-însul decât puţină pulbere.

— Mamă! Mămico! Să nu mori! strigă Benoni izbucnind în lacrimi şi aruncându-se la gâtul ei.

Nu plânge, copilul meu, îi zise Genoveva. Nu stă în puterea mea să mor sau să nu mor, ci numai în puterea lui Dumnezeu.

— Dumnezeu!… strigă Benoni cuprins de uimire. Dar nu mi-ai zis totdeauna că Dumnezeu este cât se poate de bun? Şi dacă este aşa de bun,

cum te lasă să mori? Uite, eu unul n-aş putea omorî măcar o pasăre cât de mică.

— Ascultă, drăguţule, îi răspunse Genoveva. Dumnezeu, care este Bunătatea însăşi, nu s-ar îndura să facă moartea vietăţii celei mai mici. El a cărui existenţă n-are sfârşit, ne hărăzeşte şi nouă o viaţă veşnică. Însă, îţi aduci aminte, când m-am dezbrăcat de haina mea veche, pentru că se rupsese toată şi am îmbrăcat haina ce-mi dăruise Dumnezeu? Aşa voi dezbrăca şi acum trupul meu pieri tor care se va preface curând în ţarină şi pulbere. Voi merge apoi să găsesc pe Tatăl nostru Ceresc, pe bunul Dumnezeu, care mă va face să mă împărtăşesc de fericirea veşnică din cer. În cer, nu voi mai suferi de frig şi nici nu voi fi chinuită de vreo boală. Acolo, nu voi vărsa nicio lacrimă şi nu voi ofta niciodată; niciun nor nu va întuneca fericirea mea. Voi locui în grădini încântătoare, ce întrec în frumuseţe grădinile de pe pământ, tot aşa cum zâmbitoare primăvara întrece iarna cea mohorâtă.

— Dacă-i aşa, mămico, voi merge şi eu cu tine, zise Benoni. Nu vreau să stau singur printre fiarele sălbatice, care nu-mi răspund când le vorbesc. Vreau şi eu să mor şi, ca şi tine, să-mi scot îmbrăcămintea de carne.

— Scumpul meu, i se împotrivi Genoveva, tu n-ai încă voie să părăseşti această lume. Tu vei veni mai târziu să mă întâlneşti în cer, dacă vei continua să fii bun şi cu frică de Dumnezeu. Dar ascultă ce am să-ţi spun: când nu voi mai vorbi, când nu voi mai respira, când ochii mei vor fi stinşi, buzele mele vinete şi mâinile ţepene şi

îngheţate, tu vei sta încă trei zile în peşteră. După aceea, când vei simţi că miros urât şi când nu vei mai avea îndoială despre moartea mea, vei pleca din aceste locuri şi te vei îndrepta spre partea unde răsare soarele. După un mers de două sau trei zile, vei sosi la marginea acestei păduri şi vei vedea desfăşurându-se înaintea ta o câmpie mare şi frumoasă, locuită de mai multe mii de oameni.

— Mai multe mii de oameni? făcu Benoni în culmea mirării. Eu credeam că nu suntem decât noi doi pe pământ. Dragă mamă, de ce nu mi-ai spus mai devreme? O, dacă ai putea umbla, ne-am duce repede să-i găsim.

— Vai! zise Genoveva, Tocmai oamenii ne-au aruncat în această pustietate. Ceva mai mult: tocmai ei voiau să ne omoare pe mine şi pe tine.

— Dacă sunt aşa de răi, nici nu vreau să aud de dânşii, răspunse Benoni. Credeam că şi ei sunt tot atât de buni, cum eşti şi tu, mămico. Dar aceşti oameni nu trebuie să moară şi ei odată?

— Fireşte, vor muri, căci nimeni nu scapă de moarte, îl lămuri Genoveva.

— Însă se vede că ei nu ştiu, cum n-am ştiut nici eu până acum, zise Benoni. Voi merge deci la dânşii şi le voi spune: „Să ştiţi că veţi muri cu toţii şi dacă nu vă îndreptaţi, Dumnezeu nu vă va primi în cer”. Dar nu ştiu dacă vor crede în spusele mele.

— Iubitul meu Benoni, îi răspunse Genoveva, ei ştiu de mult aceste lucruri; totuşi, nu se fac mai buni. Mulţi dintr-înşii trăiesc în belşug; pământul le dă fructe cum nu cresc în această pustietate. Au mâncăruri şi băuturi din cele mai gustoase. Au

haine frumoase şi giuvaericale ce strălucesc mai viu decât soarele. Nici nu-ţi pot descrie luxul locuinţelor lor: oamenii din astfel de locuinţe nici nu ştiu ce înseamnă frigul iernii, iar în timpul nopţii fac lumină ca şi în timpul zilei. Totuşi, cei mai mulţi dintr-înşii nici nu se gândesc să mulţumească lui Dumnezeu pentru a fi tea binefaceri. Deseori, se urăsc şi se prigonesc unii pe alţii. În fiecare zi mor câţiva dintr-înşii, însă ceilalţi continuă să trăiască tot aşa, ca şi cum ar trebui să locuiască veşnic în această lume.

— Să mă ferească Dumnezeu de a trăi cu astfel de oameni! zise Benoni. Sunt răi ca lupii şi proşti cum este cerboaica noastră, care nu pricepe un cuvânt din tot ce-i spunem. Mai bine rămân printre fiarele pădurii şi mă hrănesc, aşa cum se hrănesc şi cele mai multe dintr-însele, cu ierburi şi rădăcini, decât să mă îndop cu mâncărurile bogate ale oamenilor şi să trăiesc printre dânşii. De aceea, nu mă voi duce la oameni.

— Totuşi, trebuie să te duci! stărui Genoveva. Ţie nu-ţi vor face niciun rău, însă ascultă ceea ce am să-ţi spun.

Până acum, nu ţi-am vorbit decât de Tatăl tău Ceresc: află însă că ai şi tu un tată aici, pe pământ.

— Un tată aici, pe pământ! Un tată, pe care îl voi vedea şi îl voi lua de mână, aşa cum te văd şi te iau de mână pe tine? întrebă Benoni cuprins de bucurie. Un tată, care nu va fi nevăzut, aşa cum este Tatăl nostru Ceresc?

— Da, drăguţule, îl vei vedea şi vei putea să-i vorbeşti.

— Îl voi vedea şi voi putea să-i vorbesc! strigă Benoni, iar ochii îi străluceau de bucurie... Dar, continuă el cu aer gânditor, de ce nu vine să ne vadă şi de ce ne lasă singuri în acest pustiu? Nu cumva este şi el unul din oamenii răi, despre care mi-ai povestit?

— Nu, scumpule, tăticul tău este bun, îi răspunse Genoveva, însă nu ştie că noi doi trăim singuri în această pădure. Ba chiar crede că amândoi am fost omorâţi. Mai crede despre mine că am fost mama şi soţia cea mai păcătoasă. Oamenii răi l-au făcut să creadă această minciună.

— Ce este o minciună? întrebă Benoni. Nu înţeleg acest cuvânt.

— Însemnă ceva ce nu gândeşti şi despre care ştii că nu este adevărat. Bunăoară, doi oameni îşi zic unul altuia că se iubesc din tot sufletul, pe când ei nu se pot suferi. Iată ce este o minciună.

— Cum o cu putinţă să spui ceva ce nu gândeşti? zise Benoni. Niciodată nu mi-ar fi venit un astfel de gând. Ce făpturi ciudate mai sunt şi oamenii! adăugă el, clătinând din capul împodobit cu bucle aurii.

— Şi totuşi, zise Genoveva oftând, aşa a fost mințit tatăl tău.

Îi povesti apoi din viaţa ei tot ce putea prinde el cu inteligenţa de copil.

— Priveşte inelul acesta, îi mai zise: mi l-a dat tatăl tău.

— Tatăl meu? strigă Benoni vesel. Dă-mi voie să-l privesc mai atent. Am văzut până astăzi multe lucruri frumoase de ale Tatălui meu Ceresc, ca: soarele, luna, stelele, florile, dar n-am văzut încă

niciun lucru de al tatălui meu care este pe pământ.

Genoveva îşi scoase inelul din deget şi-l dete lui Benoni.

— Este foarte frumos, zise Benoni; dar tata mai are lucruri frumoase ca acesta şi mi-ar da şi mie vreunul?

— Da, dragul meu, răspunse Genoveva, punându-şi din nou inelul în deget. După ce voi muri, nu uita să mi-l scoţi din deget şi să-l iei cu tine. Când vei fi sosit printre oameni, întreabă de contele Siegfried, căci aşa se numeşte tatăl tău. Roagă-i să te ducă la el, dar nu spune la nimeni cine eşti şi de unde vii. Fereşte-te mai ales de a arăta cuiva inelul. Când vei fi în faţa tatălui tău, îi vei da inelul şi-i vei zice:

Tăticule, acest inel ţi-l trimite mama ca să mă recunoşti că sunt fiul tău. Sunt câte va zile de când ea a murit. A murit cu gândul la tine şi m-a însărcinat să-ţi spun că a fost nevinovată şi că te-a iertat. Are nădejdea să te vadă din nou în cer şi, până atunci, mă încredinţează grijei şi dragostei tale”.

Nu uita mai ales să-i spui că am fost nevinovată, că i-am fost credincioasă şi că dragostea ce-i purtam nu s-a stins decât odată cu viaţa mea. Îi vei povesti cum am trăit şi cum am murit în această pustietate, Spune-i că îl rog să ia de aici rămăşiţele mele pământeşti şi să le înmormânteze alături de mormintele strămoşilor săi.

Mai află ceva ce nu ştiai până acum şi anume că aici pe pământ am şi eu, ca şi tine, părinţi care

îmi sunt foarte dragi. Dacă mai sunt ei în viaţă, vei ruga pe tatăl tău să te ducă la dânşii cât mai curând. Bucuria de a-şi vedea pe nepoţelul lor iubit îi va face să uite anii de suferinţe grele din pricina mea.

Văd că plângi, scumpul meu Benoni. Tu pierzi în mine o mamă, care te iubeşte, dar în locul ei, Dumnezeu îţi va da un tată, care te va iubi tot aşa de mult. Te va iubi din tot sufletul său. Te va lua pe genunchi, te va acoperi de sărutări şi te va întreba despre mine multe şi mărunte. Privindu-te, va plânge, în acelaşi timp de bucurie şi de durere.

Din pricina lacrimilor ce vărsa, Genoveva n-a putut vorbi mai mult, ci se culcă în aşternutul ei de muşchi şi rămase mult timp nemişcată, fără să mai poată spune o vorbă, atâta era de slăbită.

10. Genoveva se pregăteşte de moarte

Cu trecerea zilelor, frigul începu să scadă. În loc de crivăţul iernii, începuse să sufle un vânt de primăvară. La amiază, soarele trimitea în peşteră razele sale dătătoare de viaţă şi a căror căldură începuse să se simtă destul de puternic. Gheaţa de la intrarea în peşteră şi gheaţa dinăuntrul peşterii se topea şi curgea în picături mari.

Cu toate acestea, Genovevei îi mergea din zi în zi mai rău; sărmana de ea, îşi vedea moartea dinaintea ochilor. Luă, aşadar, crucea şi se pregăti să treacă de la viaţa pământească la viaţa veşnică.

„Ce durere sufletească este pentru mine, zicea ea, că n-am în aceste ceasuri din urmă un preot, care să-mi înalţe curajul şi să mă împărtăşească cu sfintele taine! însă, nu stai oare lângă mine Tu, Doamne, care eşti preotul veşnic? Tu cerceteze şi mingii pe toţi câţi suferă şi eu tânjesc de dorul Tău. Ai zis doar Tu însuţi: «Iată-mă, bat la poartă. Dacă cineva Mă aude şi vane să-mi deschidă, îmi voi face la el locuinţa Mea»”.

După ce a vorbit în felul acesta, Genoveva s-a rugat mult timp în sufletul ei, ţinând mâinile împreunate şi ochii plecaţi spre pământ.

Benoni nu se mai despărţea de ea nici ziua nici noaptea. Nu mai putea nici să bea, nici să mănânce, atâta era de trist. Citea în ochii mamei sale dorinţele ei cele mai mici şi se grăbea să i le îndeplinească. O îngrijea cu dragostea cea mai înduioşătoare. Îşi umplea mânuţele cu muşchi şi ştergea, până unde putea ajunge, pereţii umezi ai peşterii, pentru ca apa să nu picure pe maică-sa.

Strânse mult muşchi uscat şi făcu un aşternut nou. Uneori îi aducea un dovleac plin cu apă proaspătă şi îi zicea:

— Mămico dragă, nu ţi-e sete? Îţi este aşa de cald şi buzele îţi sunt aşa de uscate!

Alteori, îi aducea lapte căldicel.

— Bea, mămico, îi zicea el, acest lapte este foarte gustos; l-am muls chiar acum. Apoi, se arunca la gâtul ei şi zicea printre suspine: Mamă, mămico scumpă! De ce nu pot fi eu bolnav în locul tău? De ce nu pot muri eu în locul tău?

Într-o dimineaţă, Genoveva dormise timp de câteva ore un somn liniştit şi binefăcător. Când s-a trezit, se simţea mai puţin slabă şi mult mai liniştită. Pe când dormea, îi căzuse crucea, pe care o ţinea mereu în mână. O căută, iar Benoni i-o dete, căci băiatul ghici îndată ce doreşte.

— Iubită mamă, o întrebă el, ce faci cu această bucăţică de lemn, pe care o ţii mereu în mână?

— Scumpul meu copil, îi răspunse ea, dacă ştiam mai înainte că n-am mult de trăit, ţi-aş fi povestit până astăzi despre taina crucii. O fac însă acum.

Ştii că Tatăl Ceresc are un Fiu, care îi seamănă întrutotul. Încă nu ţi-aş fi putut povesti amănunţit tot ce fiul lui Dumnezeu a făcut pentru noi, oamenii. Sunt multe lucruri, pe care nu le-ai fi înţeles, mai ales din pricina singurătăţii în care ai trăit până astăzi. Iată că acum, ştii că pământul este locuit de un număr mare de oameni, despre ale Căror fire şi moravuri ţi-am povestit. Ţi-am explicat ce înseamnă a muri şi, în parte, vezi lucrul acesta la mama ta. Acum mă voi căzni să-ţi

lămuresc, aşa cum poţi înţelege, ce este mai de seamă în povestea Fiului lui Dumnezeu. Aşa vei pricepe pricina pentru care ţin într-una în mână această bucăţică de lemn. Ascultă cu atenţie şi pune la inimă ceea ce îţi voi povesti.

Tatălui Ceresc i se făcuse milă de rătăcirea oamenilor, a căror stricăciune era aşa de mare, încât, după moartea lor, se vedea nevoit să-i oprească de a intra în cer. Atunci, l-a trimis pe Fiul Său, care se numeşte Iisus Cristos, ca să-i aducă pe drumul adevărului şi virtuţii.

Dragostea pentru oameni a acestui Fiu era fără margini. Se născuse şi El într-un loc asemănător ca peştera noastră, într-un loc ce slujea de adăpost pentru diferite animale. Când crescu, se retrase într-un pustiu mai groaznic decât pustiul în care locuim noi doi. Acolo se rugă întruna de Atotputernicul Dumnezeu să-l ajute, ca să dea rod bun toată munca şi toate sforţările ce era să facă pentru mântuirea oamenilor.

După aceea, se întoarse la oameni şi le vesti că Tatăl Ceresc îl trimitea la dânşii. Le descrisese bunătatea nemărginită a lui Dumnezeu şi dragostea ce poartă tuturor făpturilor Sale. Dumnezeu, le zise El, este Tatăl tuturor oamenilor; fiţi şi voi buni şi credincioşi, iubiţi-L din tot sufletul vostru şi iubiţi-vă, de asemenea, unii pe alţii. Le mai zise că toţi câţi, ascultând cuvintele Lui» vor păşi pe calea dorită de Domnul Dumnezeu, vor fi primiţi după moarte în cer, unde se vor împărtăşi de fericirea cea mare. Iar cei ce nu vor asculta cuvântul Meu, adăugă El, nu vor fi, primiţi în cer şi vor avea de îndurat mii şi mii de

chinuri.

Însă oamenii nu voiră să-L creadă că este Fiul lui Dumnezeu şi trimis de Dumnezeu. Atunci făcu minuni, pentru a-i convinge că puterea Sa venea de la Tatăl Său.

Aşa. o mamă ceva mai în vârstă decât mine se îmbolnăvise într-o zi de friguri tot atât de periculoase ca ale mele. Oamenii nu puteau să o scape, însă Iisus Cristos o apucă de mână şi în aceeaşi clipă femeia se făcu pe deplin sănătoasă.

Altă dată, unei mame îi murise singurul său fu, care era cam de vârsta ta. Îţi dai lesne seama de disperarea nenorocitei mame. Nu plânge, îi zise cu blândeţe Fiul lui Dumnezeu.

Se apropie apoi de mort şi îi porunci să se scoale. Copilul ascultând de această poruncă, se sculă numaidecât plin de sănătate şi viaţă, iar Iisus Cristos îl duse la mama lui, a cărei bucurie nu se poate spune.

Cu toate acestea, oamenii stârniră în greşeala şi rătăcirea lor, că El nu era Fiul, nici trimisul lui Dumnezeu. Apoi nu puteau răbda văzând că îi ceartă şi îi dojeneşte întruna. Făcură atunci o cruce mult mai mare decât crucea ce ţin în mână, îl puseră pe ea cu braţele întinse, îi străpunseră picioarele şi mâinile cu cuie, care semănau întrucâtva cu spinii. Sângele ţâşni din rănile Sale şi Fiul lui Dumnezeu muri. Pe când suferea, oamenii răi îşi băteau joc de El şi L ocărau în toate felurile. Totuşi El nu făcuse nimănui vreun rău, ci, dimpotrivă, făcuse numai bine celor ce-L rugaseră să-i ajute.

— O, ce răi au fost oamenii! strigă Benoni.

Dar, de ce i-a lăsat Tatăl Ceresc şi nu i-a lovit cu fulgerele sale? Eu, în locul Lui, i-aş fi nimicit pe toţi.

— Scumpul meu copil, îi răspunse Genoveva, Iisus Cristos s-a rugat Tatălui Ceresc pentru dânşii. «Părinte, iartă-i, zise El, căci ei nu ştiu ce fac!» Şi aşa, Iisus Cristos a murit din dragoste pentru toţi oamenii, chiar şi pentru cei ce-L chinuiseră. Însă moartea Sa era trebuincioasă: fără această jertfă mare, niciun om n-ar fi intrat în cer; nici noi doi n-am fi fost primiţi.

Stând nemişcat la locul său şi adânc înduioşat de cele ce auzise pentru întâia oară, Benoni strigă:

— O, cât de bun a fost Iisus Cristos! Desigur că acum este în cer!

— Da, este în cer, îi întări Genoveva vorba. Când a murit, a fost pus într-o peşteră asemănătoare cu peştera în care locuim noi doi, iar intrarea peşterei a fost închisă cu un bolovan mare de piatră; însă, după trei zile, ieşi din peşteră plin de viaţă, iar ceva mai târziu, s-a urcat în cer unde este şi acum.

— Dar ştie, întrebă Benoni, că noi trăim în această singurătate? Şi-L vom vedea vreodată în cer?

— Iisus Cristos, îi răspunde Genoveva, ne vede şi este pretutindeni unde suntem şi noi. Ne iubeşte, ne insuflă gânduri bune şi ne ajută să fim cât mai buni şi mai cinstiţi. Însă trebuie să ne silim să ajungem şi noi buni, aşa cum a fost şi El, dacă dorim să fim primiţi în cer. Fiul lui Dumnezeu ne ajută să ajungem la această ţintă. Tocmai pentru aceasta s-a pogorât pe pământ şi s-a lăsat

să fie răstignit!

Acum înţelegi, scumpul meu, de ce ţin mereu în mână această cruciuliţă; că ne aminteşte dragostea Celui ce a suferit pentru noi moartea. Iată de ce semnul acesta, aşa de simplu la vedere, este pentru noi aşa de preţios.

Vai, iubitul, meu copil! adăugă ea, privindu-l cu ochii plini de lacrimi, această cruce este singura amintire ce pot să-ţi las. După ce voi muri, o vei lua din mâinile mele reci şi îngheţate şi vei avea grijă să o păstrezi. Când vei fi mare. Şi bogat, să nu-ţi fie ruşine să o pui într-una din încăperile tale luxoase. De fiecare dată când îţi vei arunca asupra ei privirea, gândeşte-te la Acela care a murit din dragoste pentru toţi oamenii şi pentru tine şi gândeşte-te la sărmana ta mamă, care se pregăteşte să moară. Vederea crucii să te întărească în hotărârea de a duce o viaţă curată şi cinstită.

Această conversaţie lungă slăbise aşa de mult pe Genoveva, încât a fost nevoită să tacă o bună bucată de timp, iar când a mai căpătat ceva pateri, zise lui Benoni;

— Să-ţi ajute Dumnezeu să ajungi sănătos la tatăl tău!

Vei avea de străbătut acest pustiu groaznic, va trebui să treci prin păduri necălcate de picior omenesc, să te caţeri pe stânci şi să treci prin prăpăstii adânci. Să nu-ţi pierzi curajul. Nu uita să iei cu tine câţiva dovleci plini cu lapte, ca să ai cu ce-ţi potoli foamea pe drum. Ia şi băţul acesta al meu, ca să te aperi de fiarele sălbatice şi mergi cu încredere în ajutorul lui Dumnezeu.

Spre seară, Genoveva se simţea aşa de slăbită, că abia mai putea să respire. Tot corpul i se acoperise de o sudoare rece. Strângându-şi cele din urmă puteri, şezu în aşternutul ei de muşchi şi, privind pe Benoni cu o privire îndurerată, îi zise cu un glas înduioşat:

— Îngenunchează, copilul meu, ca să te binecuvântez, aşa cum mama mă binecuvântase, atunci când m-am despărţit de dânsa.

Lăsându-se în genunchi, Benoni plecă spre pământ chipul său scăldat în lacrimi. Genoveva îşi puse mâinile pe chipul lui şi zise cu glasul care îi tremura:

— Dumnezeu să te binecuvânteze, sărmanul meu copil! El să te îndrume în viaţă şi să te păstreze curat şi fără pată! Şi nu uita pe nenorocita ta mamă, atunci când vei trăi în belşug şi bogăţie!

Nu putu spune mai mult, ci căzu din nou pe aşternutul de suferinţă şi închise ochii, în jurul cărora se lăsa întunericul morţii; Benoni nu ştia dacă mamă-sa adormise numai sau dacă sufletul ei părăsise corpul. În genunchi lângă dânsa, plângea cu sughiţuri şi spunea mereu aceste cuvinte: „Doamne Dumnezeule, nu lăsa pe mama să moară! Iisuse Cristoase, nu lăsa pe mama să moară! Iisuse Cristoase, vino şi trezeşte-o!”

11. Remuşcările lui Siegfried din pricina Genovevei

Contele Siegfried stătea grav rănit în cortul său, atunci când, într-un moment de mânie şi pe temeiul învinuirilor false ale lui Colo, semnase osândirea la moarte a Genovevei. Wolf, scutierul şi vechiul său tovarăş de arme, era la ora aceea departe de tabără. La înapoiere intră în cort, doritor de a afla veşti despre sănătatea stăpânului său, iar Siegfried îi povesti tot ce se petrecuse în timpul lipsei lui.

La auzul celor spuse, cinstitul Wolf îngălbeni de groază.

— Iubitul meu stăpân, strigă el, ce ai făcut? Soţia dumitale nu este şi nu poate fi vinovată. Dacă nu-i aşa, sunt gata să-mi dau capul, pe care anii l-au albit. O persoană crescută, aşa cum a fost crescută contesa Genoveva, nu se îndepărtează aşa de repede din drumul cinstei şi datoriei. Cât despre Golo, iertaţi-mi sinceritatea cu care vorbesc, dar vă spun ca acest Golo nu este decât un ticălos lipsit de orice însuşiri bune. Ştiu că prin linguşiri josnice a izbutit să vă câştige încrederea, dar vă rog să mă credeţi, stăpâne, că omul care vă laudă şi vă dă totdeauna dreptate este duşmanul cel mai periculos. În loc de a vă iubi, vă dispreţuieşte şi nu se gândeşte decât la interesul său. Un prieten sincer vă spune adevărul, chiar când acest adevăr vă supără. Iubitul meu stăpân, nu respinge rugăciunea mea: ia îndată înapoi hotărârea ce ai dat cu atâta grabă şi îndreaptă în chipul acest răul ce ai făcut. Dumneata, stăpâne,

care ai socoti ca o crimă să osândeşti, fără să-l asculţi, pe cel din urmă supus, le-ai grăbit să trimiţi la moarte pe o soţie aşa de devotată, pe o femeie aşa de virtuoasă! Nici nu ţi-ai dat măcar osteneala să o asculţi! Să dea Dumnezeu să nu fii chinuit de remuşcări grele din pricina hotărârii grăbite la care te-a împins mânia!

Îşi dete şi Siegfried seama că se hotărâse cu o grabă prea mare. Însă, cine era vinovat: Genoveva sau Golo? Stătea la îndoială asupra acestui lucru. Scrisoarea lui Golo era o ţesătură de minciuni născocite cu atâta îndemânare, omul pe care Golo îi trimise la Siegfried cu scrisoarea era aşa de viclean, încât Siegfried, de felul său gelos şi bănuitor, se lăsă, cum se spune, să fie legat la ochi.

Totuşi, Siegfried făcu ceva şi anume: trimisese la Golo un al doilea crainic cu porunca să ţină pe Genoveva închisă numai în încăperile ei până la înapoierea lui de la război. Îi mai poruncea să se poarte cu dânsa aşa cum se cuvenea să se poarte cu o adevărată stăpână.

Pe când omul trimis era pe drum, Siegfried devenea din zi în zi mai trist şi mai tulburat. Uneori, nu se mai îndoia de nevinovăţia Genovevei; alteori, nu-i venea să creadă să fi fost înşelat într-un chip atât de mişelesc de Golo, pe care îl încărcase de binefaceri. Această nesiguranţă groaznică îi sfâşia inima.

De zece ori pe zi poruncea lui Wolf să meargă şi să pândească înapoierea crainicului. Contele Siegfried ajunsese să nu mai poată închide ochii nopţi întregi la rând.

În sfârşit, se înapoie şi crainicul, care aduse vestea că Genoveva şi copilul ei au fost omorâţi pe ascuns în pădure, aşa cum poruncise Siegfried. La această veste, Siegfried rămase ca lovit de trăsnet. Durerea sa mocnită şi tăcută se adânci şi mai mult. Mai spunem că ostaşii săi, care se strânseră în jurul cortului, hotărâră cu jurământ moartea lui Golo.

Siegfried suferi mult timp de rana sa, iar chinul, care îl sfâşia, întârzie vindecarea. Îndată ce se simţi ceva mai bine, cens de la căpetenia oştirii voie să se înapoieze acasă, ceea ce căpăta uşor, deoarece nu mai era nimic de temut din partea maurilor, care suferiseră o înfrângere desăvârşită. Şi aşa, urmat de Wolf şi de vitejii săi războinici, contele Siegfried luă înapoi drumul spre ţara sa.

Se lăsase aproape noaptea, când sosi la cel dintâi sat de pe pământurile sale. Bărbaţi, femei, copii îi ieşiseră întru întâmpinare. Siegfried îi salută, le vorbi prieteneşte şi îi întrebă despre ceea ce se petrecuse cât timp lipsise el. Oamenii îi vorbiră cu cuvinte de laudă despre purtarea minunată a Genovevei şi nu cruţară pe Golo, ale cărui ticăloşii le deteră pe faţă.

Siegfried se îndepărtă cu inima apăsată de durere şi chiar în seara aceea sosi la castelul său. Toate ferestrele castelului erau luminate şi răsuna o muzică zgomotoasă. Golo dădea prietenilor de teapa sa un ospăţ bogat. Era convins că Siegfried va muri din pricina rănilor şi se socotea ca stăpânul castelului şi al tuturor pământurilor contelui, iar prin petreceri şi ospeţe neîntrerupte

se căznea să înăbuşe remuşcările conştiinţei.

Totuşi, pe când şedea în fruntea mesei, servitorii îşi ziceau în şoaptă: „Dacă s-ar întâmpla să moară bunul nostru stăpân, ştim că Golo va pune mâna pe avutul lui. Însă nu-i invidiez acest noroc. Privindu-l, vezi cât de neliniştit şi tulburat este”.

— Ai dreptate răspundea alt servitor, nici eu n-aş dori să fiu în locul său. Îl vezi că nu se atinge măcar de bunătăţile atât de gustoase de pe masă şi că stă ca un nenorocit, care îşi aşteaptă pedeapsa pentru crima săvârşită.

Când a sosit la poarta castelului, Siegfried a poruncit trâmbiţaşilor să sune semnalul înapoierii sale. Acestui semnal, santinela îi răspunse din vârful zidurilor. Golo şi oaspeţii săi săriră ca loviţi de fulger. „Contele! Contele!” se auzi strigându-se din toate părţile. Îngrozit, Golo se grăbi să coboare în curte şi să ţină smerit de frâu calul stăpânului său. Se părea că pe chipu-i stă scrisa cu litere mari povestea tuturor fărădelegilor ce săvârşise. Merse înaintea lui Siegfried cu paşi tremurători; abia putea ţine făclia ce purta în mână.

Contele Siegfried nu văzu în castel decât neorânduială şi risipă; peste tot vedea oameni ce nu-i erau cunoscuţi şi pe ale căror chipuri se zugrăvea o spaimă mare. Câţiva servitori bătrâni care se mai găseau la castel, îl întâmpinară cu ochii plini de lacrimi.

După ce a intrat în sala cea mare, Siegfried puse pe masă coiful şi sabia, apoi ceru lui Golo toate cheile castelului şi însărcină pe credinciosul

Wolf cu paza porţilor, ca să nu poată fugi nimeni. După ce mai porunci ca oamenilor cu care venise să li se ducă bine de grijă, făcu tuturor semn să se retragă.

Siegfried merse mai întâi la încăperile Genovevei, încăperi pe ale căror uşi le încuiase Golo. Ştiindu-se vinovat, Golo nu mai avusese curajul să intre în aceste încăperi din ziua în care sărmana Genoveva fusese ridicată cu sila. Totul se găsea, aşadar, în starea din ziua în care Genoveva plecase de acolo. Iată, pe ghergheful său era brodată o cunună de lauri, pe care ea o lucra pentru Siegfried şi care nu era isprăvită decât pe jumătate. Mai încolo, era lăuta Genovevei alături de o culegere de cântece religioase.

Siegfried mai găsi câteva copii de pe scrisorile ce îi scria Genoveva, scrisori în care se vedeau sentimente din cele mai nobile şi dragostea ei neclintită pentru Siegfried. Siegfried însă nu primise niciuna din aceste scrisori, în care Genoveva îi spunea, între altele, cum în toate zilele se roagă lui Dumnezeu să-l aducă mai repede şi cum se bucura să-i iasă întru întâmpinare şi să-i pună în braţe copilul, pe care se aştepta să-l nască. Îi mai spunea cât de îngrijorată şi supărată este că n-are veşti de la el. În adevăr, Golo nu-i dăduse niciuna din scrisorile trimise de Siegfried, tot aşa cum oprise scrisorile scrise de Genoveva pentru Siegfried.

Se făcuse miezul nopţii. Sub povara durerii sale, Siegfried stătea nemişcat în camera Genovevei, vărsând lacrimi şi suspinând. Absorbit de gânduri triste, nu vedea că luminările, pe

jumătate arse, erau aproape să se stingă. Pe neaşteptate, intră în cameră credincioasa Berta, care îi aducea scrisoarea scrisă de Genoveva în închisoare, îi arătă colanul de mărgăritare, pe care el îl recunoscu numaidecât, şi îi povesti printre lacrimi tot ce se întâmplase. Berta îi mai spuse tot ce Genoveva făcuse pentru dânsa când era bolnavă şi îi repetă ultimele cuvinte ale Genovevei.

Atunci durerea lui Siegfried izbucni cu toată puterea. Nici n-avea nevoie de atâtea dovezi, ca să fie convins de nevinovăţia desăvârşită a Genovevei. Udă cu lacrimi scrisoarea ei şi îşi făcu singur imputările cele mai amare şi usturătoare. În sfârşit, se sculă şi, scos din fire, ceru sabia, ca să omoare pe Golo. A fost însă oprit de Wolf, care îi atrase băgarea de seamă că nu-i este îngăduit să osândească la moarte pe acest ticălos, fără să-l fi ascultat.

Totuşi Siegfried porunci ca trădătorul Golo să fie pus în lanţuri şi închis în aceeaşi temniţă în care Genoveva zăcuse atâta amar de vreme. Au fost arestaţi, de asemenea, cei ce ajutaseră pe Golo.

A doua zi dimineaţă, Siegfried porunci să fie adus Golo înaintea sa, ca să-l supună la un interogatoriu. Până să vină, citi încă odată scrisoarea Genovevei. Fu mişcat adânc de cuvintele următoare: „Iartă-l, precum şi eu îl iert, nu vreau ca din pricina mea să se verse măcar o picătură de sânge.

Când Golo intră, Siegfried, privindu-l înduioşat, îi zise cu un glas blând şi liniştit:

— Golo, ce rău ţi-am făcut ca să te porţi aşa cu mine? Şi ce rău îţi făcuse soţia mea şi copilul meu? Ştii doar că erai on nenorocit fără căpătâi când te-am luat la castel şi te-am încărcat de binefaceri. De ce să ne răsplăteşti cu atâta răutate şi cruzime?

Mirat de blândeţea cu care îi vorbise Siegfried, Golor în al cărui suflet chinuit de remuşcări pătrunse sentimentul pocăinţei, se porni să plângă şi să zică:

— Duhul răului îmi luase minţile. Contesa Genoveva este nevinovată şi curată ca un înger din cer.

Aceste spuse despre nevinovăţia Genovevei au fost pentru Siegfried o mare mângâiere. După ce îndepărtă din faţa sa pe Golo, plânse amar şi blestemă de o mie de ori nenorocita mânie care îl împinse să osândească la moarte pe minunata sa soţie.

Din ziua aceea, Siegfried căzu într-o melancolie aşa de adâncă, încât cei din jurul său se temeau pentru viaţa lui. Deseori, părea că nu mai este în toate minţile. Prietenii săi, care locuiau în castelele vecine, veneau la el şi se sileau să-l mai distreze; însă toate silinţele lor erau zadarnice. Siegfried nu ieşea clin camera Genovevei decât ca să meargă la bisericuţa de la castel. Făcu cercetări amănunţite, ca să găsească mormântul Genovevei, pentru a-şi plânge pe el durerea şi a face rămăşiţelor ei pământeşti o înmormântare vrednică de dânsa. Însă noi ştim din ce pricină – aceste cercetări n-au dus la niciun rezultat.

Atunci, făcu la bisericuţă un parastas pentru sufletul Genovevei şi al lui Benoni. În biserică n-a putut încăpea nici a zecea parte din mulţimea ce venise la parastas. Cu acest prilej, Siegfried făcu pomeni bogate, apoi construi un monument întru amintirea Genovevei.

12. Siegfried găseşte pe Genoveva

După mai mulţi ani de viaţă trăită în durere şi singurătate, contele Siegfried a putut fi înduplecat să părăsească din când în când castelul şi să ia parte la distracţiile ce prietenii săi puneau la cale pentru dânsul. Printre aceste distracţii, vânătoarea era aceea care îi plăcea mai mult. Luă, aşadar, parte la vânătorile la care îl invitau alţi cavaleri, omorând sau urmărind ba un cerb, ba un mistreţ, ba un lup, ba un urs, care erau în număr mare în Belgia de atunci. După stăruinţele lui Wolf, chemă şi Siegfried pe cavalerii din vecinătate la o vânătoare.

Se apropia sfârşitul iernii. Vânătoarea a fost fixata pentru prima zi frumoasă în care zăpada, proaspăt căzută, ar înlesni descoperirea vânatului.

Sosi şi ziua aceea. Însoţit de mai mulţi cavaleri şi de ofiţerii de la castelul său, Siegfried porni la vânătoare din zorii zilei. Cu toţii mergeau călări pe armăsari focoşi şi urmaţi de un număr mare de servitori, care aveau grija câinilor de vânătoare.

Nu după mult, răsună departe în pădure sunetul puternic al cornului de vânătoare. Au fost răpuşi mai mulţi cerbi şi mistreţi, Siegfried dete de urmele unui vânat, pe care îl fugări cu toată iuţeala armăsarului său. Sărind peste stânci râpoase şi acoperite de spini şi mărăcini, animalul fugărit merse să se ascundă în peştera Genovevei. Era credincioasa cerboaică, al cărei lapte hrănea de aşa mult timp pe Genoveva şi pe Benoni.

Siegfried descălecă şi îşi legă armăsarul de trunchiul unui brad, Ţinându-se de urmele făcute

de cerboaică în zăpada proaspăt căzută, ajunse la intrarea în peşteră. Care nu fu mirarea sa, când zări în fundul peşterii un chip omenesc slab şi palid ca moartea! Era Genoveva, care putuse birui până atunci boala ce o mistuia. Ajunsese totuşi într-o stare de slăbiciune şi de istovire aşa de mare, încât ar fi murit în acea pustietate, unde era lipsită de orice îngrijiri.

— Dacă eşti o făptură omenească, ieşi şi te arată la lumina zilei! îi strigă Siegfried de la intrarea în peşteră.

Genoveva ieşi. Era înfăşurată în pielea oii pe care o scăpase din gura lupului. Părul său lung îi cădea în bucle aurii. Avea braţele şi picioarele goale şi tremura de frig, iar pe chipul ei se aşternuse paloarea morţii.

— Cine eşti şi cum de te afli în locul acesta? o întreba Siegfried speriat, dându-se câţiva paşi îndărăt.

Nici nu-i trecea prin minte că arc în faţă-i pe soţia sa. Însă Genoveva îl recunoscu îndată.

— Siegfried, îi zise ea cu voce slabă, sunt soţia ta, Genoveva, pe care ai osândit-o la moarte, dar despre care. Dumnezeu ştie că sunt nevinovată.

La aceste cuvinte, contele rămase ca trăsnit. Era oare treaz sau visa? Iată ce nu putea să-şi lămurească. Ba chiar în primele clipe crezu că are înaintea sa o nălucă, umbra supărată a Genovevei.

— Duh al soţiei mele mult iubită, strigă el cu glas sfâşietor, de ce vii să mă învinuieşti pentru sângele ce am vărsat? Nu cumva în acest loc a fost săvârşită crima cea groaznică? Nu cumva în această peşteră a fost pus trupul tău însingurat?

îndepărtează-te, umbră a soţiei mele, îndepărtează-te! îmi ajunge chinul ce îndur din pricina remuşcării conştiinţei. Întoarce-te la lăcaşul de pace şi linişte şi roagă-te pentru un nenorocit, care nu-şi mai găseşte odihnă pe pământ.

— Siegfried, scumpul meu Siegfried, îi răspunse Geneve va plângând, ceea ce vezi nu este umbră, ci sunt eu, soţia ta, Genoveva ta! Trăiesc încă, datorită celor doi oameni, care fuseseră însărcinaţi să mă omoare, dar care m-au cruţat pe mine şi pe copilul tău.

Însă Siegfried nu se trezise încă din zăpăceala în care căzuse din pricina spaimei ce trăsese. Un văl des îi acoperea ochii şi n-auzea nimic din ce-i spunea Genoveva. Privind-o ţintă, îşi închipuia mereu că are o umbră înaintea sa.

Genoveva îl apucă de mână cu dragoste. Siegfried îşi retrase mâna şi-i zise cu un glas ce-i tremura:

— Lasă-mă! Mâna ta este rece şi îngheţată. Sau, mai bine ia-mă în mormântul în care te odihneşti, căci viaţa a ajuns pentru mine o povară şi doresc moartea ca o uşurare.

— Siegfried, scumpul meu soţ, îi răspunse ea, privindu-l cu dragostea şi blândeţea unui înger; Siegfried, nu-ţi cunoşti soţia? Priveşte-mă bine! Vezi la degetul meu inelul ce-mi dăduseşi ca semn al dragostei tale. Vino-ţi în fire, iubitul meu.

În sfârşit, Siegfried îşi reveni în fire, ca şi cum s-ar fi trezit dintr-un vis urât.

— Da, tu eşti! strigă el, căzând zdrobit la picioarele ei.

Ochii săi rămaseră mult timp aţintiţi asupra acestui chip palid şi slab, aşa de deosebit de ceea ce fusese odinioară.

— Iată pe soţia mea! zise el printre şiroaie de lacrimi, Iată pe Genoveva mea! în ce stare o găsesc, sfinte Dumnezeule! Şi eu, numai eu, nesocotitul, am prăvălit-o în această prăpastie a nenorocirii şi mizeriei! Genoveva! Ai putea oare să mă ierţi?

— Scumpe Siegfried, îi răspunse ea printre lacrimi, niciodată nu ţi-am purtat pică şi ură. Te-am iubit totdeauna cu aceeaşi dragoste, fiindcă ştiam că ai căzut pradă vicleniei unui ticălos. Scoală, deci, ca să te strâng la pieptul meu şi nu te mai chinui! Dumnezeu m-a ajutat ca să trăiesc în acest pustiu şi să găsesc în chipul acesta drumul mântuirii sufletului.

Pe când vorbea, iată că veni şi Benoni. Înfăşurat în pielea de căprioară, mergea cu picioarele goale în zăpadă şi purta la subsiori câteva ierburi fragede pe care le culese la izvor, iar în mână ţinea o rădăcină din care rodea cu poftă.

Copilul rămase ca împietrit la vederea lui Siegfried şi a armelor strălucitoare ce purta. Însă îşi reveni repede din spaima sa şi zise:

— Mamă, nu cumva este unul din oamenii răi şi vine să te omoare? Nu plânge, adăugă el, alergând la dânsa; voi ştii să te apăr.

— Dragul meu, îi răspunse Genoveva înduioşată, n-avea nicio fricã. Priveşte-l şi vino să-i săruţi mâna. Nu-ţi va face niciun rău, căci este acel tată bun, despre care ţi-am vorbit. Vezi că

varsă lacrimi pe suferinţele noastre, iar Dumnezeu l-a trimis să pună acestor suferinţe capăt şi să ne scoată din acest pustiu.

Întorcându-se, Benoni ridică ochii spre Siegfried. Semăna leit cu tatăl său. Avea, ca şi Siegfried, părul negru şi buclat, fruntea nobilă şi înaltă, ochii mari şi plini de foc, nasul frumos ca de vultur şi o gură frumoasă.

La vederea acestui copil dulce a cărui îmbrăcăminte arăta o lipsă şi o mizerie cumplită, din ochii lui Siegfried se porni un nou potop de lacrimi. Îl luă în braţe, îl acoperi cu sărutări şi mult timp nu putu spune decât cuvintele: „Copilul meu! Copilul meu!”. Apoi, mişcat până în adâncul sufletului, înălţă ochii spre cer, cuprinse cu celălalt braţ pe Genoveva şi zise cu un glas întretăiat de sughiţuri:

— Dumnezeule, mi-ai dat dintr-odată prea multă fericire! A lucit şi pentru mine ziua despre care nu mai aveam nădejdea că va sosi. Ţin în braţele mele pe iubitul meu fiu, pe care îl văd pentru întâia oară, şi pe mult iubita mea soţie care, ca să zic aşa, îmi este trimisă înapoi de la locuinţa morţilor.

Împreunându-şi mâinile, făcu şi Genoveva o rugăciune fierbinte şi încheie: „Slavă Ţie, Dumnezeule, pentru mila Ta nesfârşită!”

La rândul său, văzând pe părinţii săi că se roagă cu atâta ardoare, îşi înălţă şi Benoni mânuţele spre cer şi zise: „Slavă Ţie, Dumnezeule!”

Tustrei statură mult timp îmbrăţişaţi, fără să spună un cuvânt; ceea ce simţeau, nu era putinţă

să fie spus în cuvinte. Până la urmă, Genoveva rupse tăcerea şi întrebă pe Siegfried despre părinţii ei:

— Mai sunt oare în viaţă şi nu suferă din pricina bătrâneţelor? Şi nu-i aşa că le-ai împărtăşit vestea despre nevinovăţia mea? Iată, au trecut şapte ani, de când ei plâng pentru mine şi de când ea nu ştiu nimic despre dânşii.

— Părinţii tăi trăiesc, îi răspunse Siegfried. Sunt sănătoşi şi ştiu că eşti nevinovată. Voi trimite îndată un oştean să le ducă vestea fericită, care îi va umple de bucurie.

După aceasta, Genoveva conduse pe Siegfried în peştera în care, timp de atâţia ani, îşi găsise un adăpost. Din pricina frigului aspru, sărmana de ea nu mai putea sta în zăpadă cu picioarele goale.

Câtă sfâşiere de inimă nu simţi Siegfried când văzu pereţii umezi ai peşterii, crucea acoperită cu muşchi şi piatra netezită de frecarea continuă a genunchilor Genovevei! Cu ochii înduioşaţi privea la aşternutul atât de sărăcăcios, la coşuleţele de trestie şi la doviccii scobiţi, care alcătuiau toată mobila tristei locuinţe. Şezând lângă Genoveva, luă pe genunchi pe Benoni. Din fundul peşterii nu zărea, atât cât putea cuprinde cu ochiul, decât stânci râpoase şi brazi negri, ale căror ramuri erau încă acoperite de zăpadă.

— Genovevo, zise el, ce minune dumnezeiască te-a ajutat ca să poţi trăi în această pustietate groaznică? Fără îndoiala că de sus, din cer, venea un înger şi-ţi aducea de-ale mâncării. Trăieşti de şapte ani, fără să fi avut o bucăţică de pâine, fără foc să te încălzeşti în lunile aspre ale iernii şi fără

să ai un pat în care să-ţi odihneşti trupul obosit. Fiica unui duce şi soţia unui conte să trăiască într-o mizerie aşa de cumplită şi să meargă desculţă prin zăpadă! ce suflet îngeresc trebuie să ai, ca să mă poţi iubi pe mine, care sunt pricina atâtor suferinţe!

— Să nu mai vorbim de aceasta, îi răspunse Genoveva. Priveşte mai bine la iubitul nostru copil. Vezi ce obraji trandafirii are şi ce aer de sănătate şi viaţă. L-au întărit hrana simplă şi un exerciţiu neîntrerupt. La castel l-am fi crescut cu multă delicateţe, aşa că ar fi fost mai plăpând.

Îi povesti după aceea cum Dumnezeu o ajutase pe dânsa şi pe Benoni să trăiască din ziua în care cerboaica venise în peşteră şi până în clipa în care buna cerboaică, urmărită de Siegfried, venise să se adăpostească în peşteră.

Siegfried asculta cu toată atenţia. Când Genoveva isprăvi de povestit, el zise:

— Minunate sunt căile lui Dumnezeu şi nesfârşite sunt mijloacele cu care ajută şi scapă de la pieire făpturile sale. Să nu uiţi, scumpul meu fiu, că nu erai decât un copil plăpând, alungat de tatăl tău, dar că în ziua în care tu şi sărmana ta mamă eraţi cât p-aci să muriţi de foame, Dumnezeu v-a trimis această cerboaică, pentru a vă scăpa pe amândoi. În zilele acestea, mama ta, nemaiputând îndura atâtea chinuri, era gata să-şi dea sufletul. Nici tu n-ai fi putut scăpa cu viaţă din acest pustiu plin de fiare sălbatice.

Şi iată că aceeaşi cerboaică mi-a servit de călăuză şi m-a adus la voi. Vezi ce mijloace, aşa de simple la prima vedere, întrebuinţează Dumnezeu,

ca să ne vină în ajutor în ceasurile de primejdie. Deci în El să-ţi pui încrederea în tot timpul vieţii tale.

13. Întoarcerea Genovevei la castel

Siegfried ieşi din peşteră cu Genoveva şi Benoni, apoi sună din cornul său de vânătoare, un corn de argint, ca să cheme pe oamenii săi. Sunetul puternic al cornului a fost repetat de mii de ori de ecoul stâncilor dimprejur. Până atunci, Benoni n-auzise aşa ceva. În culmea bucuriei, luă cornul şi încercă să sufle ca şi tatăl său.

La sunetul cornului, cavalerii şi servitorii lui Siegfried veniră alergând unii pe jos, alţii călări. Toţi râmaseră uimiţi la vederea femeii slabe şi palide, pe care contele o ţinea de mână şi la vederea frumosului copil, pe care îl purta în braţe.

— Nobili cavaleri şi voi servitori credincioşi, le zise Siegfried cu glasul înduioşat, iată pe soţia mea Genoveva şi pe fiul meu Benoni!

La cele spuse, cu toţii scoaseră strigăte de nespusă surpriză, de bucurie şi de multă milă. Contele le spuse pe scurt povestea de necrezut a Genovevei, iar aceste spuse făcură asupra tuturor impresia cea mai adâncă. Doi cavaleri plecară îndată, ca să aducă veşminte pentru Genoveva şi să facă rost de o targă. În acelaşi timp, trebuiau să facă pregătirile trebuincioase pentru primirea Genovevei la castelul Siegfriedsburg.

Servitorii lui Siegfried aşternură lângă foc un covor, pe care şezu Genoveva, apoi o înfăşară în mantaua sa căptuşită cu blană, iar capul i-l înfăşură într-un văl de pânză fină de in Toţi cavalerii, pe care ea pata să-i recunoască uşor, veniră rând pe rând să o salute cu tot respectul cel mai adânc şi să-şi arate sentimentele lor de

bucurie şi compătimire.

Când se termină rândul cavalerilor, cel dintâi care se repezi din rândul servitorilor a fost credinciosul Wolf.

— Scumpa mea stăpână, zisei el udând cu lacrimi mâna ce-i întinsese Genoveva, abia acum simt toată fericirea că am scăpat cu viaţă din războiul împotriva maurilor. Acum însă, când ochii mei au văzut această zi frumoasă, pot muri fără nicio părere de rău.

Luă apoi în braţe pe Benoni, îl sărută pe amândoi obrajii şi îi zise:

— Fii binevenit, copilule drag! Văd că eşti chipul leit al tatălui tău. Să fii viteaz ca dânsul şi să ai bunătatea îngerească a mamei tale!

Benoni a fost mai întâi intimidat, văzându-se dintr-odată în mijlocul unei astfel de mulţimi de oameni. Însă, devenind repede mai încrezător, îşi luă din nou vorbăria de copil. Punea întrebări peste întrebări despre atâtea lucruri, pe care le vedea atunci pentru întâia oară. Ceea ce-l izbise în primul rând au fost cavalerii. Se întâmplă şi cu el ceea ce se povesteşte despre cele dintâi popoare, care au văzut oamenii călări: îşi închipui că – o închipuire, de copil – călăreţul şi calul formau o singură fiinţă.

— Tăticule, zise *el*, nu ştiam că sunt oameni cu patru picioare.

Însă cavalerii, descălecând, îi arătară unul din caii lor.

— Tăticule, strigă el atunci, unde ai găsit asemenea animale? Noi n-am avut aşa ceva la pădurea noastră.

Dar când privi calul mai de aproape şi văzu că are în gură o bucată de frâu împodobită cu aur şi cu argint, mirarea sa nu fu mai mică, deoarece îşi închipui despre cal că aceasta era mâncarea sa. Uimirea sa atinse culmea, când văzu că focul aruncă flăcări vii şi strălucitoare.

— Mămico, întrebă el, oamenii au luat fulgerele din mijlocul norilor sau Dumnezeu li l-a dat în dar? Căci este un adevărat dar dumnezeiesc, adăugă el, privind lumina strălucitoare şi simţind căldura atât de plăcută a focului. Dacă am fi ştiut aceasta, am fi rugat pe Dumnezeu să ne dea şi nouă; în astă iarnă am fi avut o nevoie aşa de mare.

Fructele frumoase aduse la masă atraseră, de asemenea, atenţia lui Benoni. Luă în mână un măr de un galben auriu şi zise:

— Tăticule, se vede treaba că acasă la tine nu e niciodată iarnă, deoarece aduci fructe aşa de frumoase şi fragede.

Privi apoi cu toată băgarea de seamă un pahar, pe care mai întâi n-avea curajul să-l atingă. Până la urmă, îl luă cu teamă şi-l ţinu mult în mână.

— Cum se face că nu se topeşte? întrebă el. Credeam că este de gheaţă.

Se distra mult, privind prin pahar pe Genoveva şi celelalte persoane care erau la masă.

Însă când îşi văzu chipul într-o farfurie strălucitoare ca argintul, dintru început se sperie tare şi se trase îndărăt. După aceea, puse mâna în dosul farfuriei, vrând să prindă pe copilul pe care credea că-l zărise. Lucrul i se părea de neînţeles;

dar ceea ce îi făcea o surpriză şi o plăcere mai mare era faptul că acest copil, rând pe rând, râdea sau stătea serios. Şi nu ştia că este el însăşi.

Aceste ieşiri şi glume nevinovate ale drăguţului Benoni înveseliră mult pe toţi oaspeţii, pe când părinţii săi zâmbeau fericiţi.

Nici nu se isprăvise bine cu masa, că veni călăreţul cu veşminte pentru Genoveva, care intră din nou în peşteră şi, după ce mulţumi lui Dumnezeu pentru că a scăpat-o într-un fel aşa de minunat; se îmbrăcă şi ieşi din peşteră, îmbrăcată aşa cum se cuvenea fiicei unui duce şi soţiei unui conte. Luă cu dânsa şi crucea, ca o amintire a recunoştinţei şi suferinţelor ce îndurase.

Deoarece trebuia făcut un ocol destul de mare, ca să aducă pataşca, adică un fel de pat, servitorii făcură o targă cu ramuri de brad. Siegfried aşternu covoare pe această targă şi puse pe ea pe Genoveva şi pe Benoni. O mulţime nenumărată veni întru întâmpinarea lor, îndată ce ieşiseră din pădure. Vestea fericită că Genoveva a fost găsită din nou se răspândise în tot ţinutul. Ţăranii îşi lăsaseră treburile; cu toţii, îmbrăcaţi în haine de sărbătoare, alergaseră să vadă pe iubita lor stăpână. Cu cât Genoveva se apropia de castel, cu atât mulţimea devenea mai numeroasă. Era salutată din toate părţile cu strigăte de veselie şi cu lacrimi de bucurie. Printre persoanele care veniseră intru întâmpinarea Genovevei, se găseau şi doi pelerini. Aceşti pelerini nu erau alţii decât cei doi oameni, pe care Golo îi însărcinase să o omoare pe Genoveva. Îngenuncheară înaintea ei şi îi cerură iertare că o părăsiseră în pustiu, în loc să

o ducă la părinţii ei, orice ar fi fost să păţească ei mai târziu. Apoi îi povestiseră că, temându-se de Golo pentru viaţa lor, merseră să se închine la locurile sfinte, de unde se întoarseră de ei te va zile.

Genoveva le întinse mâna cu bunătate.

— După Dumnezeu, le zise ea, vouă vă sunt datoare pentru viaţa mea şi viaţa fiului meu. Şi nu-i aşa, îi întrebă ea zâmbind, dar cu ochii împăienjeniţi de lacrimi, că nu vă căiţi că ne-aţi cruţat viaţa?

— Vai, răspunseră ei, credeam că făcusem mult lăsându-vă viaţa. Acum însă ne dăm seama că nu ne-am făcut toată datoria. Ar fi trebuit să înfruntăm toate primejdiile şi să vă ducem la părinţii domniei voastre.

După aceea, se aruncară amândoi la picioarele lui Siegfried, căruia, de asemenea, îi cerură iertare şi totodată îi mulţumiră cu recunoştinţă pentru dărnicia cu care ajutase pe nevestele şi pe copiii lor, căci, spre marea lor mirare, aflaseră cu câtă mărinimie de suflet Genoveva îi recomandase lui Siegfried şi cu câtă grijă părintească îi îndeplinise dorinţa.

La ora la care Genoveva se apropie de castel, dangătul clopotelor răsună din toate părţile. În adevăr, mulţimea de popor fără să fi primit de la cineva vreo poruncă, n-aşteptase decât clipa în care ar zări de departe pe Genoveva şi convoiul ci strălucitor, pentru a da semnalul de bucurie şi serbări. Aproape de castel era o mare de capete de oameni. Arborii înşiraţi de o parte şi de alta a drumului erau încărcaţi de lume. De asemenea,

ferestrele şi acoperişurile caselor. Fiecare dorea să vadă pe iubita stăpână, despre care se credea că murise de mult. Mulţimea scotea strigăte aşa de puternice de bucurie, încât aproape că nu se auzea sunetul clopotelor.

Ţinând ochii plecaţi cu modestie, Genoveva ţinea pe genunchi pe Benoni. Îmbrăcat încă în pielea de căprioară, Benoni purta în mână crucea pe care Genoveva o luase de la peşteră. La dreapta lor, mergea Siegfried, călare pe un armăsar iute, iar la stânga mergea credinciosul Wolf. Cei doi pelerini îi însoţeau, iar cerboaica se ţinea în urmă, ca şi cum ar fi fost un câine. Unii din cavalerii şi oamenii lui Siegfried mergeau înainte, iar alţii urmau convoiul.

Când a intrat în cartea castelului, Genoveva a văzut că în curte este aşteptată de toate femeile şi fetele din împrejurimi. Erau gătite cu tot ce aveau ele mai frumos, iar în fruntea lor stătea o fată frumoasă îmbrăcată în alb, care purta la gât un colan minunat de mărgăritare fine. Ţinea în mână o coroană de mirt înflorit. O întinse Genovevei ca simbol al inocenţei şi credinţei şi-i zise printre lacrimi:

— Primiţi această coroană în numele nostru al tuturor a; Dumnezeu v-a păstrat în cer una şi mai frumoasă.

Genoveva nu recunoscuse pe această fată. I se spuse că este credincioasa Berta, care o cercetase în închisoare şi care avea atunci patrusprezece ani.

Atunci, în amintirea Genovevei, se trezi acea noapte groaznică din închisoare. Îmbrăţişă pe

Berta şi, ridicând ochii spre cer, zise: „Părinte ceresc! M-aş fi aşteptat oare să am parte de astfel de înapoiere şi primire, eu, care am fost dusă departe de aici ca o criminală de rând? În acele clipe îngrozitoare, numai Tu, Dumnezeule, cunoşteai viitorul meu şi fericirea de care mă bucur în această zi binecuvântată”. Apoi, roşindu-se, luă din mâinile Bertei coroana de mirt.

Se aruncă în vorbă şi Wolf, care zise lui Siegfried:

— Stăpâne, am împlinit optzeci de ani şi deseori am intrat ca biruitor în acest castel, dar niciodată n-am văzut o sărbătoare aşa de frumoasă ca sărbătoarea de astăzi.

— Iubitul meu Wolf, îi răspunse Siegfried, sărbătoarea de astăzi a pregătit-o Dumnezeu însuşi, căci ea este biruinţa virtuţii.

Însă Genoveva se simţea foarte slăbită şi obosită. Se retrase deci în camera sa, pe care nu o văzuse de atâţia ani de zile, căutând odihna de care avea o nevoie aşa de mare.

În timpul acesta, părinţii Genovevei continuau să plângă moartea ei. Dar bătrânul Wolf plecă în aceeaşi zi călare, ca să le dea vestea fericită că fiica lor fusese găsită în viaţă.

Nu este cu putinţă să arătăm în cuvinte bucuria ce au simţit ei la această veste. Au plecat numaidecât la castelul Siegfriedsburg, unde au îmbrăţişat pe Genoveva şi pe scumpul lor nepoţel Benoni. În acele clipe, gustară şi ei fericirea cea mai desăvârşită de care pot avea parte oamenii pe pământ.

14. Sfârşitul povestirii „Genoveva de Brabant”.

Din ziua în care Genoveva se înapoiase la castel, fiecare dorea să o vadă. De obicei, să purta îmbrăcată în alb şi şedea mai mult într-un fotoliu, deoarece se simţea încă slabă. Chipul ei avea o înfăţişare aşa de îngerească de bunătate şi blândeţe, încât părea încins de o cunună de slavă, Avea cuvinte bune pentru toţi câţi veneau să o vadă, iar aceste cuvinte rămâneau întipărite în amintirea lor.

„Bunii mei prieteni, le spunea ea cu glas înduioşător, sunt încântată că vă văd la mine. Vă mulţumesc pentru dragostea ce-mi purtaţi şi pentru partea ce luaţi la necazurile şi bucuriile mele. Ştiu că şi voi suferiţi îndeajuns, dar nu vă pierdeţi nădejdea şi încrederea în Dumnezeu, care pe scapă de primejdii şi face să iasă bine ceea ce noi, oamenii, credem că este rău. Dovada o aveţi în povestea vieţii mele.

Obişnuiţi-vă să vă mulţumiţi cu puţinul ce aveţi, căci sărăcia şi lipsa nu alungă fericirea; de aceasta mi-am dat seama cu însămi în pustiul în care am trăit. Oricât aţi fi de săraci, nu sunteţi atât cât am fost eu timp de şapte ani de zile. Aveţi cel puţin un bordei în care să vă adăpostiţi şi haine ca să vă îmbrăcaţi. Mai aveţi un aşternut, ca să vă odihniţi, iar iarna ceva mâncare caldă şi foc, ca să vă încălziţi.

Rugaţi-vă în toate zilele lui Dumnezeu şi siliţi-vă să vă păstraţi conştiinţa curată. Cel ce poartă pe Dumnezeu în sufletul său, îşi găseşte răsplata

în cer. Rugăciunea ne dă puteri, ca să ne îndeplinim datoria şi ne întăreşte când dă necazul pe noi. O conştiinţă curată este un bun pe care nu ni-l pot răpi nici nenorocirea, nici boala, nici moartea. Va sosi ziua în care vă veţi pătrunde de acest adevăr, aşa cum m-am pătruns eu însămi”.

Iată în ce fel, întemeindu-se pe experienţa anilor trăiţi în pustiu, vorbea Genoveva celor ce veneau la dânsa. Îndemna pe toţi să aibă încredere unul într-altul şi sfătuia pe părinţi să crească pe copii în frica de Dumnezeu.

— Prietenă, zicea ea într-o zi unei femei, care era cu copilul în braţe, nu poţi ştii de pe acum soarta acestui copilaş nevinovat. Acum îţi zâmbeşte şi n-are niciun fel de griji, dar se poate să sosească ziua când ochii săi vor vărsa lacrimi şi când pe fruntea sa, astăzi aşa de senină, se vor aşterne norii necazurilor. Sileşte-te deci să-l creşti în învăţătura creştină şi mântuitoare, datorită căreia va putea să înfrunte cu curaj loviturile ce va primi în viaţă. Aşa mă crescuse mama pe mine şi numai aşa am putut îndura toate nenorocirile ce se abătuseră pe capul meu în pustiul în care am trăit.

Genoveva însărcinase pe Benoni să dea fiecărui copil câte un dar ca o amintire plăcută. Această bunătate drăgăstoasă şi îndemnurile ei mişcau pe oameni până la lacrimi. Smerenia, nenorocirile, răbdarea Genovevei, sfaturile ei şi – mai mult decât orice – exemplul şi purtarea ei deveniră pentru toţi locuitorii ţinutului un izvor de binefaceri şi pilde de imitat. Multe case, în care mai înainte stăpânea dihonia, se prefăcuseră în

lăcaşuri de pace, de dragoste şi de fericire.

După ce văzuseră pe Genoveva şi pe Benoni, copiii fiind curioşi din fire, doreau să vadă şi cerboaica, ceea ce era foarte uşor, căci cerboaica se plimba liberă în curtea castelului. Urca de câteva ori pe zi scările şi, stând la uşa camerei Genovevei, nu pleca decât după ce i se deschidea uşa şi era primită pentru câteva minute în cameră. Era aşa de blândă, încât venea să mănânce din mâna oricui. Câinii, care o cunoşteau, nu o supărau în niciun fel. Cât despre copii, simţea o mare plăcere să o mângâie şi să-i dea pline.

„Doamne, Dumnezeule, ziceau mamele de copii, fără această cerboaică, oare ce s-ar fi ales de iubita noastră stăpână şi de fiul ei? E sigur că ar fi murit de foame în pustiul acela”.

— Iată de ce nu trebuie să chinuim animalele, răspundea servitorul în grija căruia era dată credincioasa cerboaică. Ce ne-am face dacă n-am avea boi să tragă plugul şi vaci să ne dea lapte? Fără animale, pământul n-ar fi pentru noi decât un pustiu nesfârşit. Am vedea prea puţine câmpuri lucrate cum trebuie, iar păşunile cele mai frumoase ar fi cu totul fără folos. De aceea, purtaţi-vă cu blândeţe cu animalele şi socotiţi-le ca o binefacere din partea lui Dumnezeu.

Cât despre Golo, acest ticălos fusese osândit la moarte; însă, după rugămintea Genovevei, pedeapsa i-a fost schimbată în închisoare pe viaţă. A trăit încă mulţi ani, sfâşiat de remuşcări, cufundat în disperarea cea mai îngrozitoare şi chinuit fără milă de amintirea crimelor săvârşite. Se spune chiar că, nemaigăsindu-şi odihnă, ceru el

însuşi să fie pedepsit cu moartea.

Nu se ştie până la ce vârstă a trăit Genoveva, însă ceea ce este sigur e că ani de pace şi de fericire urmară lungilor sale suferinţe şi că după ce făcu mult bine, închise ochii pe vecie, senină şi liniştită. Viaţa ei după înapoierea de la peşteră a fost frumoasă ca o seară de primăvară după o furtună mare. Moartea ei a fost asemenea apusului de soare, ce răspândeşte lumina sa binefăcătoare, până ce ultima rază piere din ochii noştri şi care, după aceea, răsare într-o altă lume cu mai multă strălucire şi măreţie.

O mulţime nenumărată veni la înmormântarea ei. Toată această lume plângea, dar nimeni n-a plâns aşa de mult ca Siegfried şi Benoni. Cât despre credincioasa cerboaică, ea, culcându-se la mormântul stăpânei sale, nu se mai mişcă de acolo şi nu mai vru să primească niciun fel de hrană. Siegfried, care nu-şi mai găsi mângâierea, construi pentru Genoveva un mormânt măreţ în marmoră albă, în partea de jos a căruia a fost sculptata şi cerboaica.

Încă de pe când trăia Genoveva şi la rugămintea ei, Siegfried zidise în pustiu o sihăstrie. Bisericuţa era în partea dreaptă a peşterii, în care Genoveva locuise aşa vreme îndelungată, Această bisericuţă a fost numită de popor Frauenkirche, adică Biserica femeilor. Zidurile pictate cu multă artă înfăţişau povestea Genovevei. Cruciuliţa de lemn, de care se legau atâtea amintiri, a fost încadrată în aur şi pusă pe Sfântul Altar după moartea lui Benoni.

În partea cealaltă a peşterii, se ridică

sihăstria, cu o grădiniţă udată de apa cristalină a izvorului. Mult popor venea să o cerceteze şi să se închine. Atunci, bunul şi bătrânul sihastru arăta vizitatorilor tot ce era de văzut şi mai cu seamă cruciuliţa şi picturile din peştera. Le mai arăta piatra pe care Genoveva îngenunchea şi se ruga în toate zilele şi izvorul cu apă limpede, unde ea îşi potolea setea. Le spunea povestea ei şi îndemna pe toţi să urmeze pilda bună ce dăduse.

Genoveva a fost cinstită ca o sfântă. Până la aproape un veac după moartea ei, mulţi oameni bătrâni se lăudau că o văzuseră în copilăria lor şi repetau nepoţilor lor cuvintele ce ea le spusese.

Castelul Siegfriedsburg, căruia poporul îi spunea mai mult Siegmern, nu se putu împotrivi coasei timpului. Nu departe de oraşul Coblenz de pe Rin, încă se mai văd câteva ruine, cunoscute cu numele de Altensimmern. Însă respectul şi cinstirea pentru Genoveva nu s-au stins în sufletele oamenilor. I-au fost închinate biserici măreţe şi multe femei poartă în amintirea ei numele de Genoveva.

SFÂRŞIT